

Riksdagen

Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2025/26:30

Fredagen den 13 mars

§ 1 Utrikesfrågor

Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 23 februari 2026**

Återrapport från informellt ministermöte den 1 mars 2026

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 16 mars 2026**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Under ljusblå himmel och solsken öppnar EU-nämnden sitt sammanträde. Vi hälsar utrikesminister Maria Malmer Stenergard med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde.

Vi börjar med återrapporten.

Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande, ärade ledamöter! EU-nämnden har mottagit skriftlig återrapportering från rådets möte den 23 februari, och jag har inget att tillägga i den delen.

Jag vill också nämna att det hölls ett informellt EU-utrikesministermöte på länk den 1 mars, där jag deltog. På dagordningen stod situationen i Mellanöstern, med fokus på den dramatiska utvecklingen i relation till Iran.

Jag deltog även i ett informellt EU-utrikesministermöte med ordföranden och medlemsländerna i Gulfstaternas samarbetsråd, GCC, som hölls den 5 mars och där ett gemensamt uttalande antogs.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Aktuella frågor.

Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Rådets nästa möte hålls den 16 mars i Bryssel. På dagordningen står tre diskussionspunkter: Rysslands aggression mot Ukraina, situationen i Mellanöstern och EU:s relationer med det södra grannskapet.

Vi har så här långt inte fått information om att den höga representanten Kaja Kallas väntas ta upp något under dagordningspunkten Aktuella frågor.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

Anf. 6 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Regeringen fortsätter att verka för en rättvis och hållbar fred i Ukraina. Den behöver vara grundad i folkrätten, inklusive FN-stadgan, och respektera Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och värna europeisk säkerhet.

På kort sikt riskerar situationen i Mellanöstern att ta uppmärksamhet från Rysslands aggression mot Ukraina. Höjda oljepriser gynnar också Ryssland. Vi har i dag mottagit beskedet att USA avser att tillfälligt lätta på sanktionerna mot viss rysk oljetransport, vilket vi ser med stor oro på.

Vad gäller de pågående fredssamtalen är läget oförändrat. Ryssland uppvisar inte någon genuin vilja att förhandla. I stället fortsätter Ryssland att utföra storskaliga anfall mot ukrainska städer, civila och civil infrastruktur. Situationen i Ukraina är svår, och stora delar av befolkningen saknar värme, vatten och el under stora delar av dygnet. Under februari avfyra Ryssland nästan 300 robotar och över 5 000 långdistansdrönare mot Ukraina. Det är det högsta antalet sedan början av 2023.

Regeringens linje fortsätter att vara väldigt tydlig: ökat stöd till Ukraina och ökad press på Ryssland, framför allt genom ytterligare sanktioner.

Regeringen beklagar att EU:s 20:e sanktionspaket ännu inte har antagits och verkar för att det ska ske omgående. Regeringen verkar fortsätta för att EU ska införa ett fullt maritimt tjänsteförbud för fartyg som fraktar rysk olja och gas och ryskt kol, oberoende av eventuella beslut i G7. Detta behövs för att minska Rysslands energiintäkter.

Regeringen verkar också för att EU ska skärpa åtgärderna mot import av ryskt gödningsmedel till EU. Vi måste också motverka Rysslands förmåga att kringgå befintliga sanktioner och vidta fler effektiva åtgärder mot skuggflottan och dess möjliggörare.

Regeringen anser att EU bör se över vilka möjligheter som finns att införa ytterligare sanktioner med anledning av de uppgifter som framkom nyligen om förgiftningen av Aleksej Navalnyj.

Tiden är inte på Rysslands sida. Framryckningarna på marken är oerhört kostsamma och sker i en långsam takt. De senaste två månaderna har Ryssland förlorat fler soldater än vad man kunnat rekrytera till slagfältet.

Sverige stöder förslaget att åtgärder bör införas för att begränsa ryska tidigare kombattanters möjligheter att resa in i Schengen.

Regeringen driver på för att EU så snart som möjligt ska kunna gå vidare med 90-miljarderslånet till Ukraina. Regeringen anser fortsatt att frågan om att kunna använda de immobiliserade ryska centralbankstillgångarna ska ligga på bordet. Tillgångarna finns kvar, och de behöver användas framöver för att stödja Ukraina. Utökad bilateralt stöd är också fortsatt nödvändigt.

För att uppnå en rättvis och hållbar fred behöver Ukraina hållbara och trovärdiga säkerhetsgarantier. EU:s viktigaste bidrag till Ukrainas långsiktiga säkerhet är ett framtida EU-medlemskap, och detta fordrar en

trovärdig EU-anslutningsprocess. Därför verkar regeringen för att de första förhandlingsklustren för både Ukrainas och Moldaviens EU-anslutning ska öppnas omgående. Ukraina har uppfyllt villkoren för nästa steg i anslutningsprocessen, och den meritbaserade processen kräver nu att Ukraina tillåts ta detta steg.

Tillsammans med andra länder är Sverige pådrivande för att den särskilda tribunalen för aggressionsbrottet mot Ukraina ska kunna inleda sitt arbete. Ansvarutkrävande är en förutsättning för en rättvis och hållbar fred i Ukraina. Det är prioriterat för regeringen att så snart som möjligt ratificera konventionen om inrättande av en internationell skadeståndskommission.

I arbetet med ansvarutkrävande är skyddet av de mest utsatta särskilt viktigt. Sverige står helhjärtat bakom och ger aktivt stöd till Ukrainas ansträngningar för att de olagligt bortförda och tvångsförflyttade ukrainska barnen ska kunna återvända och ges det stöd som krävs.

Anf. 7 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Ja, vad ska man säga? Vi är alla eniga här, så det behöver vi inte ens diskutera. Men jag har ändå några frågor.

Den första handlar om EU-medlemskapet. Jag vill understryka att det vore bra om EU-medlemskapet blir en del av en säkerhetsgaranti och att vi verkligen trycker på från alla håll och kanter om hur oerhört viktigt det är. Det är ett medskick.

Det var oerhört tråkigt att höra att USA nu lättar på sanktionerna. Det är det sista vi behöver.

Vi vill inte ha hit ryssar, och det är bra att regeringen nu motsätter sig det. Jag tycker att vi ändå ska driva kravet att EU-länder inte ska ge visum till ryska idrottare. Det må vara symbolpolitik, men det är ändå en viktig markering att vi inte ska släppa in dem, inte ens under neutral flagg, eftersom vi vet att de som lämnar Ryssland faktiskt är godkända av Kreml. Min andra fråga är därför om regeringen kan tänka sig att driva frågan att ryska idrottare inte ska tillåtas att komma hit.

Min tredje fråga handlar om Ungern. Kan utrikesministern se någon som helst lösning för att få bort blockeringen? Nu är det ett akut läge när det handlar om pengarna till Ukraina. De håller på att ta slut.

Anf. 8 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Återrapporten var en ganska bedrövlig läsning. Det står still, och Ungern blockerar fullständigt. Det är verkligen bedrövligt – jag vet att vi är överens om det. Vi står bakom regeringens linje när det gäller stödet till Ukraina.

Vad är utrikesministerns bedömning när det gäller vad som kommer att hända med de beslutade Ukrainapengarna? När kan de tänkas betalas ut? Kommer det att kunna tas några steg framåt på mötet? Vad är bedömningen där? Det är samma sak med genomförandet av det 20:e sanktionspaketet.

Jag instämmer helt med Anna Lasses och utrikesministern i att USA:s beslut att lätta på sanktionerna är helt bedrövligt. Vi hade snarare önskat det motsatta beskedet från USA, att de inför hårdare sanktioner, inte börjar lätta på sanktionerna. Jag undrar: Finns det en risk att det här blir en slippery slope så att det börjar lättas på sanktioner brett?

Om det står still nu och Ungern fortsätter att blockera, vad kan vi göra för att stötta Ukraina? De behöver verkligen vårt stöd – där är vi överens. Finns det andra saker vi kan göra inom EU:s plattform?

Anf. 9 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag kan bara instämma i att det fortsatta stödet till Ukraina är viktigt. Jag vill också understryka att man nu måste sätta press på Ungern och Slovakien så att de beslutade EU-lånen till Ukraina betalas ut.

Anf. 10 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag instämmer också med föregående talare, men jag vill föra in en annan aspekt. Det handlar om den importerade ryska fisken. Som Miljöpartiet uppmärksammade för ett år sedan uppgår värdet av den till över 7 miljarder kronor. Nu visar nya uppgifter att importen till EU har ökat. Mellan åren 2021 och 2025 ökade importen av rysk fisk med 25 procent. Det betyder att var fjärde bit torsk och varannan bit alaska pollock som äts i EU kommer från Ryssland. Det finns också en stor risk att panerad fisk som serveras inom offentlig sektor i Sverige – på äldreboenden och förskolor – bidrar till Putins krigsekonomi.

Den omfattande importen av fisk blottlägger också en tydlig koppling mellan miljöpolitik och säkerhetspolitik. Egentligen är det helt absurt att vi genom decennier av överfiske har tömt Östersjöns bestånd så kraftigt att vi nu är beroende av fiender för samma fisk som vi tidigare var självförsörjande på.

Min fråga är: Kan utrikesministern ta upp den här frågan på det kommande EU-mötet?

Anf. 11 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Ordförande! Jag tackar för frågorna.

Jag håller verkligen med om att ett EU-medlemskap egentligen är den bästa säkerhetsgarantin för Ukraina. Det är därför allvarligt att processen blockeras. Samtidigt måste vi fortsätta att sätta press på Ukraina att verkligen genomföra de reformer som krävs. Vi ser tyvärr ett visst avstannande i den processen, så där måste vi verkligen ligga på med gemensamma krafter. Att de har gjort sig förtjänta av att öppna det första klustret råder det dock inga som helst tvivel om. Det är mycket skadligt att de inte får påbörja arbetet på riktigt, så att säga.

När det gäller idrottare har Sverige till att börja med en mycket strikt hållning när det gäller viseringar till ryska medborgare, och vi uppmanar även andra medlemsstater att vara restriktiva.

Nu pågår Paralympics, och Sverige har valt att inte delta i vare sig invigningen eller skidtävlingarna, med anledning av att Ryssland och Belarus medverkar där under egen flagg. Syftet är att markera mot ryskt och belarusiskt deltagande och motverka en normalisering av Ryssland och Belarus i internationella sammanhang.

Vi har också, tillsammans med likasinnade, gjort flera uttalanden i protest mot Internationella paralympiska kommitténs beslut att tillåta ryska och belarusiska tävlande. Vi har även lyft upp frågan i relevanta EU-sammanhang och uppmanat andra länder att inte närvara vid invigningen eller vid tävlingar där ryska och belarusiska idrottare närvarar.

Som sagt har vi noterat de nya uppgifterna om USA:s tillfälliga undantag från sanktionerna mot rysk olja. Det handlar naturligtvis om att de är måna om att få ut så mycket olja som möjligt på marknaden för att motverka prisökningar med anledning av kriget i Mellanöstern. Jag ser med mycket stort allvar på detta.

Sedan är det klart att de konkreta effekterna på Rysslands energiintäkter är svårbedömda i detta tidiga skede. Generellt kan man säga att det bland annat beror på hur länge oljepriset är högre, om rabatterna på rysk olja minskar, det vill säga att Ryssland får mer betalt för sin olja, om rubelns värde påverkas – en starkare rubel är inte positivt för exportintäkterna – och om Ryssland kan öka sin exportvolym totalt. Jag drar dock slutsatsen att det blir ännu viktigare att vi får på plats det 20:e sanktionspaketet, som innehåller viktiga åtgärder mot de ryska energiintäkterna.

Vi går vidare till Ungern. Där delar jag verkligen nämndens stora frustration, också i förhållande till Slovakien. Det är helt oacceptabelt. Det pågår nu ett mycket intensivt arbete vid EU:s institutioner och i medlemsstaterna för att försöka hitta en lösning för de frågor som Ungern blockerar. Det gäller både lån och sanktionspaket. Tidigare har vi kunnat lösa den här typen av blockeringar, och jag hoppas naturligtvis att det ska kunna ske igen. Men vi har ju alla följt nyheterna och noterat att det är ännu mer låsta positioner än vad vi kanske har sett tidigare. Det är ett mycket svårt läge.

Sedan har vi frågan om rysk fisk. Jag tycker att det är väldigt bra att Rebecka Le Moine tar upp detta. Hon kom också med mycket intressanta siffror. Precis som Rebecka Le Moine säger visar det här att miljöpolitiken och fiskepolitiken hänger ihop med frågan om säkerhet.

Det finns inget aktuellt förslag om sanktioner som har lagts fram i den här frågan. Fokus har framför allt legat på att slå på energiområdet, eftersom det är där de stora intäkterna finns. Vi verkar däremot för breda importtullar mot Ryssland och har efterfrågat förslag från kommissionen på importtullar mot ytterligare sektorer, inklusive fiskeriprodukter. Vi är positiva till tullar och utökade sanktioner mot ryska fiskprodukter. Kanske är det mer framgångsrikt att välja vägen med tullar, eftersom det då inte krävs enhällighet. Att det behövs åtgärder står dock alldeles klart.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Situationen i Mellanöstern.

Anf. 13 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Regeringen ser med stor oro på den mycket allvarliga situationen i Iran och i den bredare regionen. Situationen håller på att utvecklas till ett regionalt storkrig vars konsekvenser på både kort och lång sikt är svåra att överblicka. Ett mer demokratiskt Iran som lever i fred med omvärlden skulle vara av godo för befolkningen i Iran, för regionen och för Europa. EU måste förbli tydligt i sin kritik mot den iranska regimen.

Sverige står bakom den iranska befolkningens strävan efter en bättre framtid och att dess krav på respekt för mänskliga rättigheter, inklusive yttrande- och mötesfrihet, ska höras. Irans framtid måste bestämmas

av det iranska folket. Tillsammans med EU ser vi kontinuerligt över våra möjligheter att upprätthålla trycket på den iranska regimen.

Vid utrikesministermötet på måndag förväntas ytterligare sanktionslistningar av företrädare för den iranska regimen som varit delaktiga i MR-överträdelser antas. Ett destabiliserat Iran eller en långvarig regional konflikt riskerar dock att resultera i ett kaotiskt närområde och få allvarliga konsekvenser för stora delar av världen, inklusive Europa. En sådan utveckling riskerar att gagna Ryssland, som kan tjäna på höjda oljepriser, instabilitet i Europas närområde och att politisk uppmärksamhet och militära resurser förläggs till Mellanöstern. Det är viktigt att EU inte låter situationen i Mellanöstern ta fokus och resurser från Ukraina. Samtidigt har Ryssland möjligen förlorat ytterligare en allierad.

Det är nu viktigt att EU förblir en aktör som står upp för folkrätten och verkar för att den respekteras av alla parter i konflikten. Detta är ett grundläggande säkerhetspolitiskt intresse för Sverige och EU.

I nuläget ser vi en oroande ökning av antalet attacker mot civila och civil infrastruktur i Mellanöstern. Civila och civil infrastruktur måste skyddas i enlighet med internationell humanitär rätt. Diplomatiska ansträngningar bör inriktas på en långsiktigt hållbar lösning som förhindrar Iran att förvärva militär förmåga, inklusive kärnvapen, som kan hota säkerheten i regionen och att genomföra destabiliserande aktiviteter i närområdet och i väst.

Regeringen har bilateralt och genom EU tydligt fördömt den iranska regimens attacker mot grannländerna. EU behöver löpande föra en nära och operativ dialog med länderna i regionen kring utvecklingen och hur EU på bästa sätt kan främja regional stabilitet. Jag har under den senaste veckan haft flera samtal med mina motparter i regionen.

Konfliktens ekonomiska konsekvenser blir allt tydligare. I strid med principen om fri navigation och transitpassage attackerar Iran fartyg som försöker ta sig igenom det viktiga Hormuzsundet. Det iranska agerandet påverkar också lufttransporter, driver upp globala energipriser och spår på global inflation.

Regeringen ser med stor oro på upptrappningen i Libanon. Det snabbt växande antalet internflyktingar i Libanon uppgår till cirka 700 000. Situationen utvecklas nu till en humanitär kris med negativa konsekvenser för hela regionen. Återhållsamhet och deeskalering är av största vikt.

EU bör uppmana Hizbollah att omedelbart upphöra med sina attacker mot Israel och lägga ned sina vapen. EU bör också uppmana Israel att avbryta sin offensiv. Israel bör engagera sig i dialog med Libanon, vilket den libanesiska regeringen nu har erbjudit. Det ligger tydligt i EU:s intresse att stödja den libanesiska regeringens arbete för stabilitet och statligt säkerhetsmonopol, inklusive det historiska beslutet att förbjuda Hizbollahs militära aktiviteter. För att det arbetet ska kunna fortskrida måste Libanons suveränitet och territoriella integritet respekteras, också av Israel.

Den regionala utvecklingen påverkar även situationen i Gaza och på Västbanken. Genomförandet av fredsplanen för Gaza har stannat av. Gränsövergångarna till Gaza har tillfälligt stängts, vilket återigen påverkar inflödet av humanitär hjälp. Vi ser också en kraftig ökning av

rörelserestriktioner på Västbanken samtidigt som bosättningsvåldet fortsätter med oförminskad styrka.

EU får inte tappa fokus på utvecklingen i Israel och Palestina. EU måste fortsätta att driva på för att fredsplanen genomförs i enlighet med folkrätten och med meningsfullt palestinskt deltagande. EU måste också fortsätta att ställa tydliga krav på obehindrat humanitärt tillträde för FN samt för internationella icke-statliga aktörer, organisationer och humanitära aktörer.

Regeringen har kraftigt fördömt de folkrättsvidriga beslut som syftar till att utöka den israeliska kontrollen över Västbanken och uppmanat Israel att omedelbart återkalla dessa. Vi förblir pådrivande inom EU för ytterligare listningar av extremistiska bosättare och för att sanktioner införs mot extremistiska israeliska ministrar. Regeringen vill se en förnyad diskussion om hur EU på bästa sätt kan motverka den negativa utvecklingen på Västbanken.

Anf. 14 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Jag tackar utrikesministern för redogörelsen.

Jag skulle vilja ställa några frågor gällande Iran, men jag vill först säga att jag instämmer i beskrivningen av och oron över vad ett stort krig och en eskalering kan innebära.

Jag vill börja med att fråga hur regeringen ser på frågan om folkrätten och Israels och USA:s attacker. Vi är alla överens om att Irans regim är fruktansvärd, illegitim och förtryckande, men det är ju ändå så att folkrätten har vissa principer. Jag skulle vilja höra lite om hur utrikesministern resonerar om detta.

Jag vill vidare ställa en fråga med koppling till EU:s roll. Utrikesministern var ganska tydlig med EU:s roll när det gäller att stötta den libanesiska regeringen. Det är viktigt, men hur ser utrikesministern på EU:s roll i stort i den här situationen?

Oavsett hur man ser på det här kriget är det ju så att det drivs av två väldigt oberäknliga politiska ledare. Ingen vet vad Trump kommer att göra i morgon, bokstavligen talat. På andra sidan finns en regim som inte drar sig för något och som verkligen inte bryr sig om sin befolkning. Det finns en stor risk för att detta lämnas i en enda stor röra och att det blir det iranska folket och folket i grannländerna som får bära konsekvenserna. Hur ser utrikesministern på EU:s roll i det här läget?

Jag vill även fråga hur EU kan agera för att stötta civila, inte minst på marken i Iran, och de krafter som kämpar för demokrati men möts av ett fruktansvärt våld.

En sak som jag personligen har funderat ganska mycket över de senaste dagarna är mängden olja som kommer ut i våra hav till följd av dessa stridigheter. Det är någonting som riskerar att få konsekvenser för generationer framöver. Hur resonerar man när det gäller att försöka hantera denna situation? Alla parter i det här kriget är ju egentligen inblandade i detta.

Risken för ett stort krig är verkligen stor. Det är en exceptionell situation i och med att EU:s ordförandeland har påverkats och indirekt dragits in i detta. Det är visserligen så att de drönarattacker som skett har varit riktade mot brittiska baser och brittiskt territorium, men Cypern är ju inte en jättestor ö. Det är därför ganska svårt att säga att det är brittiskt territorium snarare än cypriotiskt.

2025/26:30

13 mars

Cypern har fått ställa in en lång rad konferenser – jag skulle själv ha varit på en säkerhetspolitisk konferens där i förra veckan, men den fick ställas in. Det är exceptionellt att EU:s ordförandeland hamnar i en sådan här situation. Det visar hur otroligt skakig och känslig den här situationen är och vilka enorma konsekvenser den kan få. Det skulle vara intressant att höra hur diskussionerna går inom utrikesministerkretsen i EU kopplat till detta.

Jag uppfattade inte att utrikesministern sa någonting om Syrien. Det är otroligt viktigt att fortsätta att verkligen hålla ögonen på det som sker i Syrien. Landet påverkas såklart av det som händer. Vi vet också att det finns en stor oro vad gäller utvecklingen i Syrien, och den kan påverkas beroende på vad som händer i Iran. Allting hänger ju någonstans ihop.

Jag går vidare till Israel och Palestina. Israels agerande är oerhört allvarligt. Man går rakt emot både vad de internationella domstolarna har sagt och vad man själv har åtagit sig. Man bryter fullkomligt mot folkrätten. Det sittande politiska ledningen agerar på ett sätt som går rakt emot en tvåstatslösning och som verkligen försvårar en sådan.

Vi vet att regeringen menar att det inte finns stöd inom EU för att exempelvis pausa associeringsavtalet, men hur ser regeringen egentligen på att öka trycket mot Israel? Jag uppfattade att utrikesministern precis på slutet sa någonting om att man önskar en förnyad dialog om hur pressen skulle kunna ökas; jag minns inte den exakta formuleringen. Ministern får väldigt gärna utveckla hur hon ser på det och vad hon menar med det.

Bosättningarna är ju verkligen folkrättsvidriga. De strider fullkomligt mot folkrätten, och de byggs dessutom ut. Jag säger redan nu att vi från Socialdemokraternas sida står fast vid vår tidigare avvikande ståndpunkt om att blockera varor från bosättningar i ockuperade områden. Att diversifiera är inte tillräckligt. Dessa varor måste blockeras – annars är vi med och ser till att möjliggöra finansieringen av dessa bosättningar.

Anf. 15 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag instämmer i Alexandra Völkers fråga om EU:s roll när det gäller situationen i Iran, inte minst med tanke på hur det gick till i Venezuela, där man bytte en diktator mot en annan för att säkra oljan till USA. Vi vill ju inte att samma sak ska hända i Iran. Hur ser utrikesministern på detta?

Naturligtvis hoppas vi alla på någon form av positiv utveckling i Iran, men vi ska ju också följa folkrätten. Jag har en fråga om formuleringen i regeringens förslag till ståndpunkt. Man talar om att förhindra Iran att förvärva militär förmåga. Jag undrar vad man egentligen menar med det. Ska det vara en demilitariserad zon, och i så fall hur länge? Vad är tanken med den? Det är lite märkligt att vi säger att det här landet inte ska få ha någon militär förmåga i framtiden.

Avslutningsvis vill jag säga att vi från Centerpartiets sida står fast vid vår avvikande ståndpunkt när det gäller att vi anser att associeringsavtalet ska pausas.

Anf. 16 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag väntar gärna tills vi har hört svaret.

Anf. 17 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Som jag tidigare har sagt är det svårt att se att attackerna är förenliga med folkrätten. Vi har också varit tydliga med att Iran inte kan tillåtas att utveckla kärnvapen och inte heller kan tillåtas att slå ned på sin egen befolkning på det vis som man har gjort.

Vi kan och måste verka för att tillgodose flera grundläggande intressen parallellt. Staters suveränitet måste respekteras och våldsförbudet upprätthållas. Samtidigt ska mänskliga rättigheter säkerställas och efterlevas. Internationell humanitär rätt och krigets lagar måste respekteras av alla parter i konflikten.

Jag ser en stor risk för en utveckling där man skapar incitament för till exempel Putin att hävda nya argument i förhållande till krigföringen i Ryssland. Det finns all anledning för Sverige och EU att fortsätta att stå upp för folkrättens viktiga principer.

Man kan konstatera att möjligheten att intervensera i andra länder i enlighet med folkrätten är mycket begränsad även när det gäller skydd av enskilda. Det är möjligen en intressant diskussion för framtiden.

Det som viktigast i nuläget är att EU är en tydlig röst för regional stabilitet i nära dialog med sina regionala partner. Det är även av största vikt att EU fortsätter att upprätthålla trycket på Iran, exempelvis genom ytterligare sanktioner med anledning av regimen MR-övergrepp. Sådana kommer att antas vid FAC.

EU behöver som sagt fortsätta att stå upp för folkrätten.

Vad gör då EU i det här läget? EU sluter nu upp till stöd för sina regionala partner, som är under attack på ett sätt som man kanske inte riktigt hade kunnat förutse och i en omfattning som man kanske inte hade tänkt sig. Trots att EU inte har någon direkt roll och tyvärr också är splittrat i frågan kan alla sluta upp bakom vikten av regional stabilitet. EU för därför en nära dialog med regionala partner om hur man bäst kan stödja dem. Flera extrainsatta möten har hållits mellan EU:s utrikesministrar och med GCC-ländernas utrikesministrar. Uttalanden har också gjorts genom EU där man genomgående har betonat vikten av regional stabilitet. Flera medlemsländer, inklusive Sverige, har kallat upp Irans ambassadör.

Det är viktigt att EU står upp för folkrätten och att den respekteras av alla parter i konflikten. EU:s påtryckningar på Iran fortsätter. Ytterligare sanktionsåtgärder under den särskilda regimen planeras som sagt till FAC nu på måndag. Det är också viktigt att framhålla den överenskommelse som gjordes vid utrikesministermötet om en listning av IRGC under terrorregimen.

När det gäller Cypern är den brittiska basen brittiskt territorium, precis som Alexandra Völker sa, men det är en liten ö. Skyddet av basen har stärkts, liksom skyddet för befolkningen. Storbritannien och andra europeiska länder har också bidragit med viktiga resurser för att kunna skydda, men det är en extremt allvarlig utveckling.

Tidigare ståndpunkter om Syrien gäller. Som nämnden kanske vet har vi ministrar treminutersinlägg till vårt förfogande. Jag tror att den senaste händelseutvecklingen kopplad till Iran och följderna av det kommer att stå i centrum för diskussioner. Det var också därför jag fokuserade på det i ståndpunkt och föredragning. Men där har vi inte rubbats. Syrien har hittills inte heller påverkats i samma utsträckning som andra länder i den senaste konflikten. Men en instabil region riskerar att försvåra utveck-

lingen även i Syrien, som befinner sig i en mycket skör övergångsperiod och där miljontals människor fortfarande är i behov av humanitärt stöd. Precis som många andra i svåra situationer runt om i världen riskerar de att falla lite i glömska, då medier och politiker tenderar att bara kunna fokusera på en sak i taget, generellt sett.

Över till Israel och Palestina. Regeringens syn på det oacceptabla bosättningsväldet är känd sedan länge. Regeringen är och kommer att förbli drivande inom EU för införandet av sanktioner mot extremistiska bosättare och mot extremistiska israeliska ministrar som aktivt motverkar en tvåstatslösning.

Regeringen står fullt bakom EU:s differentieringspolitik. Den måste efterlevas. Vi har som bekant också ställt oss bakom det belgiska initiativ som syftar till att säkerställa att EU verkligen gör tillräcklig skillnad mellan varor från ockuperad mark och andra varor.

Press på Israel blir som bekant mest effektiv om den sker gemensamt med övriga EU-länder. Sverige kommer att fortsätta driva på för sanktioner mot extremistiska israeliska ministrar och bosättare, som jag sa. Mot bakgrund av den fortsatt svåra humanitära situationen i Gaza och den fortsatt allvarliga utvecklingen på Västbanken föreslår regeringen, som jag sa här på slutet, en förnyad diskussion i EU-kretsen om hur EU bör agera för att Israel ska agera i enlighet med sina folkrättsliga åtaganden.

När det gäller Irans militära förmåga skulle man möjligen ha haft skrivningen "utveckla viss militär förmåga" i ståndpunkten. Det var observant av Lasses. Men det viktiga är att de inte tillåts utveckla kärnvapen. Iran kan inte heller tillåtas utgöra ett hot mot grannar och omvärlden. Därför är det viktigt att begränsa deras förmåga även när det gäller långräckviddiga vapen såsom ballistiska robotar.

Anf. 18 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag vill anmäla avvikande ståndpunkt på en punkt. Det gäller att vi tycker att man måste vara tydlig med att USA:s och Israels attacker bryter mot folkrätten och att man behöver sätta press på USA och Israel *och* Iran för att kriget ska avslutas genom diplomatiska förhandlingar.

Det iranska folket kräver ju demokrati och frihet och har lidit nog, men som sagt är attackerna inte förenliga med folkrätten. Det är inte heller Irans svar, som ju drabbar civilbefolkningen i andra delar av regionen. Varje gång länder tar sig rätten att agera i strid med folkrätten urholkas dess värde som skydd för enskilda människor och mindre stater. Det kan man därför inte acceptera.

Irans folk har rätt till en framtid i fred och frihet, och det som behövs nu är en deeskalering och att diplomatin tar vid samt att åtgärder omedelbart vidtas för att skydda civilbefolkningen. Regimen i Iran måste ge vika för en demokratisk utveckling, och de militära angreppen måste upphöra.

Jag vill bara kort säga om Libanon att vi också är väldigt oroad över utvecklingen där som följd av Hizbollahs attacker och Israels offensiv, men vi står bakom regeringens ställningstagande när det gäller Libanon.

Sedan vill jag framhålla att även vi såklart står fast vid vår tidigare avvikande ståndpunkt när det gäller att associeringsavtalet med Israel ska upphävas.

Anf. 19 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Tack till utrikesministern för förtydligandet när det gäller militär förmåga. Då utgår jag från att det är det muntliga svaret som gäller.

Jag uppfattar också att utrikesministern står upp för att folkrätten ska vara i centrum. Det är också bra.

I övrigt står vi som sagt kvar vid vår avvikande ståndpunkt när det gäller att associeringsavtalet bör pausas.

Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Miljöpartiet vill att omvärlden ska verka för att stridigheterna i regionen omedelbart ska upphöra och att diplomatiska förhandlingar ska återupptas. Iranierna förtjänar frihet och demokrati efter decennier av förtryck. Ingen vinner på fortsatta stridigheter, och hårdast drabbas civila i alla involverade länder. Men att attackera ett land utan FN-mandat strider mot internationell rätt, och det sätter alltid civila i fara. Vi i Miljöpartiet saknar skarpa uttalanden från EU vad gäller även Israels och USA:s attacker mot Iran, som tydligt strider mot internationell rätt.

Med det vill jag också säga om tidigare avvikande ståndpunkt att även vi vill pausa associeringsavtalet och att vill se importförbud mot varor från bosättningar.

Anf. 21 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Vi står fast vid vår tidigare avvikande ståndpunkt om associeringsavtalet.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redoviserade inriktning med avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centern och Miljöpartiet.

Vi rör oss vidare in på dagordningspunkt 6, EU:s södra grannskap.

Anf. 23 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Rådet förväntas diskutera EU:s södra grannskap mot bakgrund av den i november antagna Medelhavspakten. Diskussionen sker som en följd av EU:s rådsslutsatser från den 20 november 2025, som fastslår att rådet ska involveras i översynen och styrningen av Medelhavspakten. Diskussionen syftar även till att förbereda ledarnas diskussion om pakten i samband med Europeiska rådets informella möte i Nicosia den 23–24 april.

Regeringen välkomnar en uppdatering om hur EEAS och kommissionens arbete med Medelhavspakten fortlöper och ser positivt på att rådet diskuterar hur Medelhavspakten kan bidra till att stärka de bredare relationerna med södra grannskapet. Ett starkt partnerskap med det södra grannskapet ligger i EU:s intresse och bidrar till kommissionens ambition att knyta partner i det södra grannskapet närmare EU.

Konflikten i Iran och dess destabiliserande effekter på regionen som helhet understryker vikten av ett närmare samarbete för en stabil och fredlig Medelhavsregion.

Anf. 24 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Vi har inget emot detta i sak; det här är apropå det sista som utrikesministern sa.

Det här bygger som sagt på det som antogs i november. Det har ju blivit lite förändrade förutsättningar, så jag bara undrar hur det kommer att präglade den här diskussionen. Flera av de här länderna befinner sig ju i en krigssituation just nu.

Anf. 25 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Det är en högst relevant fråga, men tanken när det gäller den här pakten är ju att den inte i första hand ska vara en plattform för att hantera utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Det är ett mycket mer långsiktigt tänk som ligger bakom den.

Det är helt uppenbart att den senaste händelseutvecklingen ändå kommer att präglade den här diskussionen; det är jag övertygad om. Men vi måste tillåta oss att också tänka mer långsiktigt på relationen.

Anf. 26 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi rör oss till dagordningspunkt 7, Övriga frågor.

Anf. 27 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Det är alltid väldigt välmatade möten när vi ses.

Vid FAC kommer en informell diskussion med Indiens utrikesminister att hållas över lunch.

Därutöver har den höga representanten Kaja Kallas annonserat en informell diskussion bland utrikesministrarna om framtagandet av en ny europeisk säkerhetsstrategi.

Anf. 28 ORDFÖRANDE:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi tackar också utrikesministern med medarbetare för medverkan vid dagens sammanträde i EU-nämnden, och vi önskar lycka till på rådet och trevlig helg när det blir dags.

§ 2 Transport-, telekommunikations- och energifrågor
Energi- och näringsminister Ebba Busch
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 15 december 2025
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi den 16 mars 2026

2025/26:30
13 mars

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vi är tacksamma för att energiminister Ebba Busch är här trots att vi ligger 15 minuter före tidtabell! Jag hälsar energiministern och hennes medarbetare hjärtligt välkomna och lämnar över ordet för en återrapport.

Anf. 30 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ordförande! God morgon och god fredag på er – snart helg!

Nämnden har ju tagit del av den skriftliga rapporten från rådsmötet den 15 december, och jag finns tillgänglig för att svara på frågor gällande den.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag ser ingen som önskar ordet, och därmed tackar vi för informationen.

Vi går då in på rådets dagordningspunkt 3, Det europeiska kraftnätspaketet.

Anf. 32 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ordförande! Här får nämnden ha tålamod, för jag kommer att lägga ut texten lite grann. Jag misstänker dock att det är detta nämnden har störst intresse av och även flest synpunkter och medskick om.

Vid nästa rådsmöte ska vi alltså ha ett åsiktsutbyte om det europeiska nätpaketet, och nämnden har fått den kommenterade dagordningen med regeringens föreslagna ståndpunkt, som jag tänkte utveckla lite grann här.

Regeringen avser att i diskussioner om nätpaketet vid energiministermötet lyfta fram att Sverige i många år faktiskt har varit EU:s bästa vän i många avseenden. Oavsett regering har vi genomfört stora reformer och lagt stora resurser på att bidra till EU:s gemensamma energimarknad och EU:s energimål. Vi har delat in Sverige i elområden. Vi har den i särklass största andelen förnybar energi och den största exporten av el per capita – och den elen är som sagt dessutom till 99 procent fossilfri. Vi är även ett av de EU-länder som är minst importberoende.

Detta har tidigare gynnat Sverige, och det har gynnat Europa. Men den nuvarande riktningen för EU:s energipolitik, inklusive nätpaketet, leder fel. Det går inte att säkra låga och stabila elpriser och en säker eltillförsel enbart genom att satsa på sammanlänknings mellan medlemsländer och på vindkraft. Ökad resurstillräcklighet genom fokus på behov av elektrifiering och nödvändig elproduktion, inte minst baskraft, måste nu sättas i fokus.

Det är tydligt att EU:s inre elmarknad går mot ett marknadsmisslyckande vad gäller försörjningstrygghet, vilket illustrerar behovet av icke väderberoende fossilfri baskraft för att främja el till

konkurrenskraftiga priser. Nedlagd kärnkraft i Sverige och Europa driver EU djupare in i ett beroende av andra som vi inte vill vara beroende av.

Regeringen har starka invändningar mot att energisystemplaneringen i EU:s medlemsländer föreslås utgå från ett centralt scenario som beslutas av kommissionen. Sverige och resten av Europa har byggt elnät i över hundra år, utan pekpinnar uppifrån. Kunskapen finns redan i medlemsländerna. De behov som finns i användarledet måste komma i första hand så att den industri som ska elektrifieras kan ansluta till nätet. Regeringen anser att planeringen av elnätet bör vara decentraliserad och inte centraliserad på EU-nivå.

Regeringen anser att ytterligare tillståndslagstiftning på EU-nivå inte behövs för att korta ledtiderna för nätutbyggnad eller energiproduktion. Sverige har visat att det inom ramen för den EU-rätt som finns i dag går att korta tillståndstiderna för energiproduktion och ledtiderna till långt under de tidsfrister som EU-rätten ställer upp. De ändringar som föreslås i nätpaketet innebär tvärtom ökad byråkrati och ökad fragmentisering av tillstandsprocesser och riskerar att orsaka fler avslag på tillstandsansökningar.

Regeringen anser att medlemsländerna själva ska få bestämma hur de fördelar kostnader för projekt mellan varandra. Att tvinga nätkunder i Sverige att betala för projekt som Svenska kraftnät, regering och riksdag inte planerat för eller vill ha är orimligt och oproportionerligt. Regeringen motsätter sig starkt förslaget, som innebär att outnyttjade intäkter från överbelastning – det vi ibland kallar flaskhalsinkomster – som betalas in till systemansvarig för överföringssystem ska sättas av för att finansiera projekt av gemensamt EU-intresse.

Under förhandlingarna som pågår har bestämmelsen om flaskhalsintäkterna efter ett mycket målmedvetet förhandlingsarbete förbättrats något. Regeringen anser dock att mer behöver ändras för att regeringen ska acceptera texten, då den alltför inte gynnar Sverige, är mycket otydlig och dessutom bidrar till långsammare utbyggnad och mer byråkrati.

Jag skulle här vilja tacka flera av partierna i Sveriges riksdag, inte minst Socialdemokraterna, för att de har lyft frågan om att kunna använda flaskhalsintäkter mer flexibelt på nationell nivå. Det skedde bland annat i näringsutskottet i går. Det här är någonting som regeringen håller med om, som drivs på olika sätt över tid och som blir extra aktuellt nu. Svenska kraftnät har en ambitiös investeringsplan där merparten av intäkterna är in-tecknade för planerade nätinvesteringar i Sverige de kommande tio åren samt för att sänka nättarifferna.

Samtidigt ser vi nu hur oroligheterna i Mellanöstern påverkar priserna på både gas och el i EU. Detta riskerar att slå hårt mot svenska elkunder och företag samtidigt som flaskhalsinkomsterna fortsätter att komma in i Sverige. Jag kommer därför att ta med mig frågan om att använda flaskhalsintäkterna mer flexibelt till energiministermötet nu på måndag.

Inriktningen på EU:s energipolitik behöver skiftas till att i högre grad utgå från vad som krävs för att möta efterfrågan på el och den pågående elektrifieringen, med teknikneutralitet som överordnad vägledande princip. Regeringen avser att framföra följande: Om den europeiska energipolitiken inte ändrar inriktning i de förslag som läggs fram på energiområdet, för att bättre motsvara de behov som EU och medlemsstaterna har, anser regeringen att en inhemsk och en europeisk

diskussion behöver föras om förutsättningarna för och mervärdet med EU:s energisamarbete.

I ett sådant scenario kommer regeringen att bli tvungen att säkerställa att alla genomförbara nationella åtgärder för att skydda svenska hushåll och företag undersöks. Vad innebär då det i klartext? Jo, det kan inkludera flera olika åtgärder, såsom att införa ett moratorium – ett stopp – för nya sammanlänknings till Kontinentaleuropa liksom för förnyelser av befintliga sådana sammanlänknings till dess att interna flaskhalsar är lösta och tillräckliga framsteg har gjorts i våra grannländer.

Det kan också innebära att ge ett uppdrag till Svenska kraftnät att undersöka alternativ för att skydda svenska konsumenters intressen, vilket kan inkludera hur handeln på sammanlänknings till Kontinentaleuropa inom ramen för EU-lagstiftning kan minimeras.

Vi är alltså beredda med mycket långtgående åtgärder.

Anf. 33 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Nu är jag ännu mer förvirrad. Jag var lite förvirrad när vi kom hit i morse, för texterna är lite olika i det underlag som vi har fått och i det som diskuterades i utskottet i går. Den ena är kortare än den andra, så det blev liksom knepigt att förstå vad som var borttaget och inte.

Vi anmälde avvikande ståndpunkt i utskottet i går. Den handlade bland annat om just detta med flexibiliteten, så nu känner jag mig osäker på om vår avvikande ståndpunkt har tagits upp helt eller om det finns delar som inte är upptagna. Jag läser upp min ståndpunkt, så kanske ministern kan se om det är någonting i den som hon inte håller med om:

Jag anser att det i regeringens redovisade ståndpunkt bör framgå tydligare att utbyggnaden av elproduktion behöver omfatta mer flexibel elproduktion i närtid, för att möta industrins elektrifiering och stärka konkurrenskraften i Europa. Därtill anser jag att regelverket kring flaskhalsintäkter bör användas mer flexibelt. Det är positivt att kommissionen vill öppna upp regelverket, och denna möjlighet bör tas till vara för att vidga användningen. Jag anser att flaskhalsintäkter bör kunna användas både för att bygga ut elnät och till att investera i ny elproduktion om det bidrar till att minska obalanser i systemet och sker på ett teknikneutralt sätt. Intäkterna bör även kunna användas för åtgärder som stärker elsystemet och bidrar till att lindra kostnaderna för elkunder, exempelvis genom elstöd.

Det är väl möjligtvis det där sista som skiljer ut sig – eller? Det är alltså en fråga från mig.

Anf. 34 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr ordförande! Jag har tre punkter att ta upp, varav den första är att kvittera statsrådets beröm till flera partier, bland annat Socialdemokraterna.

Vi tycker att det är bra att regeringen markerar i linje med det som vi socialdemokrater framförde vid samrådet inför förra mötet, och vi tackar för det. Precis som Ebba Busch motsätter vi oss starkt förslaget om att allokera 25 procent av flaskhalsintäkterna till gemensamma EU-projekt i stället för att använda dem nationellt, vilket vi så väldigt väl behöver. Det är ett både orimligt och oproportionerligt förslag som absolut måste kastas i papperskorgen.

Det finns vissa analyser som visar att det här skulle kunna innebära att Sverige och svenska elkunder fick stå för upp till två tredjedelar av finansieringen av de gemensamma projekten, och det är ju helt galet. Svenska elkunders pengar ska inte användas för att bygga elnät i andra EU-länder.

Det är dock – och nu går jag vidare till min andra punkt – oroväckande att det här förslaget fortfarande finns kvar. Vi menar att det är dags att höja tonläget ytterligare, och det tycker jag mig höra att Ebba Busch också anser. Vi socialdemokrater menar att Sverige bör pausa pågående projekt om exportkablar tills det finns en ordentlig klarhet gällande regelverket. Det gäller framför allt projekt som är kopplade till Danmark. Jag vill därför fråga om statsrådet avser att markera i den frågan i sin ståndpunkt.

Min tredje punkt handlar om att man i regeringens ståndpunkt bör tydligt framhålla behovet av stabila och rimliga energipriser på kort sikt, för att stärka Europas konkurrenskraft. Det borde vara ett särskilt fokus på den totala kostnaden för elleveranser. En övertro på gränsöverskridande förbindelser i kombination med de underinvesteringar som finns i nationella transmissionsnät riskerar att skapa nya flaskhalsar och i stället försämma Europas konkurrenskraft. Vi menar alltså att alla medlemsstater behöver skapa bättre förutsättningar för ökad fossilfri energiproduktion. Är statsrådet beredd att ta med det i sin ståndpunkt?

Anf. 35 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Vi hade också en avvikande ståndpunkt i näringsutskottet i går, och jag står fast vid den.

Anf. 36 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ordförande! Jag börjar med Anna Lasses fråga. Tack för genomgången av ståndpunkten! För att det ska bli väldigt tydligt: Jag lyssnade noggrant, och regeringen bejakar den ståndpunkten helt – inklusive detta med elstödsdelen, för att vara övertydlig.

Till Åsa Eriksson vill jag säga tack för den första kommentaren. När det gäller det andra är svaret i klartext ja. Första gången vi hade en större offentlig diskussion om detta på ett ministerråd var i Luxemburg i oktober. Redan där var vi tydliga gällande det som indikerades vara på gång under hösten och varnade för riskerna med det. Sedan hade vi den stora diskussionen i december, precis före jul, efter att själva nätpaketet hade presenterats.

Sedan dess har vi haft många samtal i olika kretsar, med EU-kommissionen och med andra kollegor. Vi är väldigt ensamma i Europeiska unionen med att bli drabbade på det här sättet av förslaget, vilket gör det svårare att naturligt kroka arm med andra medlemsstater som säger att det här skulle vara jättedåligt även för dem.

Det är precis som Åsa Eriksson påpekar: Sverige skulle om förslaget blir verklighet stå för lejonparten av det här i och med att vi har en unik situation. Det vi försöker göra är att vara lite smarta – vad behöver ske i högt tonläge externt, och vad behöver ske i bilateraler där vi verkligen blir hörda och där pjäser flyttas? Det jag har försökt redogöra för är en rad exempel på åtgärder som skulle bli väldigt kännbara för andra medlemsstater och för övriga EU – det vill säga ett reellt hot som skulle gynna Sverige, som skulle göra det stökigt för andra medlemsländer och

som vi är beredda att verkställa på. Det är det jag kommer att lyfta externt på måndag.

Vad gäller den tredje punkten instämmer vi i detta, och det kommer på ett sätt upp mer under nästa punkt på dagordningen. Vi kan se hur vi kan staga upp det ytterligare om det inte är tillfyllest, framför allt under nästa diskussionspunkt, som vi kommer till nu, misstänker jag.

Anf. 37 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar ministern för redogörelsen. Det finns saker som låter ganska bra – om decentralisering och så vidare. Motsatsen till decentralisering och resiliens är kärnkraft.

Jag tänker gå in på det som vi vill lyfta som avvikande ståndpunkt.

Vi stöder förslaget om att införa obligatorisk nyttodelning för berörda samhällen vid större projekt med förnybart. Vi välkomnar också föreslagna administrativa förenklingar för småskalig solenergiproduktion och energilagring under 100 kilowatt. Det här innebär decentralisering och går väl ihop med resilienstänk.

Vi motsätter oss dock förslag om tillståndslagstiftningen, som man menar ska tumma på miljö- och naturskydd. Vi menar att medlemsstaterna fortsatt ska kunna exkludera möjligheten att etablera accelerationsområden för förnybar energi i känsliga och skyddade naturområden. Förslaget går som det utformats emot den ursprungliga tanken med accelerationsområden: att prioritera områden med låg konfliktnivå. Detta vill vi vidhålla.

Vi anser också att svenska flaskhalsinkomster enbart ska användas till projekt som bidrar till att säkra svensk energiförsörjning och sänka svenska hushålls elkostnader. Vi instämmer inte i regeringens ståndpunkt om nätpaketet, som liksom andra EU-förslag på energiområdet de senaste åren är missriktat och för EU mot en långsammare och dyrare energiomställning. Där har vi återigen kärnkraften, som fördyrar och drar ned takten oerhört. Miljöpartiet anser i stället fortsatt att EU-förslag på energiområdet bör fokusera på omställningen till ett fossilfritt, resiliens och flexibelt europeiskt energisystem.

Anf. 38 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag vill bara tacka ministern för en konstruktiv dialog. Vi står bakom regeringens ståndpunkt.

Anf. 39 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr ordförande! Jag hör att statsrådet håller med oss i sak på alla punkter. När det gäller min tredje punkt, som statsrådet vill återkomma till under nästa dagordningspunkt, nöjer jag mig.

Däremot vill jag ställa lite klargörande frågor om den andra punkten, om att pausa exportkablarna. Jag tyckte mig höra att Ebba Busch håller med. Sedan kom det ett resonemang om att ha ett högt tonläge externt och ett annat bilateralt. Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att statsrådet uttalar att Sverige kommer att pausa exportkablar om man inte skrotar det här förslaget.

Jag behöver ett tydligt svar på den frågan för att veta om vi ska stå kvar vid vår avvikande ståndpunkt från i går eller inte.

Anf. 40 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ordförande! Jag ska be att få svara tydligt på detta.

Om vi inte får helt andra besked på måndag än dem vi har fått hittills inför det här ministerrådsmötet kommer vi att svara och meddela externt att vi går vidare med fler åtgärder, däribland att pausa kabel till exempelvis Danmark. För tydlighetens skull: Vi har också en energikommissionär som är från Danmark.

Anf. 41 ORDFÖRANDE:

Upplever Socialdemokraterna detta som att deras ståndpunkt är omhändertagen?

Anf. 42 ÅSA ERIKSSON (S):

Jag tror att vi håller i vår avvikande ståndpunkt ändå. Det var ju det där med ”om vi inte får helt andra besked” och så vidare. För säkerhets skull står vi fast vid vår avvikande ståndpunkt från i går.

Anf. 43 ORDFÖRANDE:

Med avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna finns det stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Handlingsplanen för överkomliga energipriser: ett år senare.

Anf. 44 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Vid rådsmötet väntas ett åsiktsutbyte om handlingsplanen för överkomliga energipriser. Utskottet har fått den kommenterade dagordningen med regeringens föreslagna ståndpunkter. Jag vill tydliggöra några delar.

Som jag precis nämnde har Sverige genom åren varit bäst i klassen gällande genomförande av EU-regelverk på elområdet. Det är en linje som har drivits med kontinuitet oavsett regering. Vindkraften är nu det kraftslag som har störst kapacitet i landet. Vi har infört elområden. Vi är starkt sammanlänkade med andra länder. Vi är också en mycket stor nettoexportör av fossilfri el. Men nu behövs en ny inriktning för EU.

Som nämns i kommissionens handlingsplan riskeras EU:s konkurrenskraft av höga energipriser. Det är också tydligt utifrån analyser på europeisk nivå att många medlemsländer inom EU går mot ett marknadsmisslyckande när det gäller försörjningstrygghet för el. Vi har sådana erfarenheter och vet hur det ser ut, framför allt i SE4, med höga och volatila elpriser men också med en ökande risk för effektbrist och bortkoppling. Nu ser det ut att vara det nya normala i hela EU. EU har haft fyra år på sig att göra läxan efter energikrisen 2022, men nu ser vi samma problem upprepa sig. I stället för att bryta gasberoendet bygger vi upp ett nytt gasberoende, men från ett annat håll.

Mot den bakgrunden ser regeringen att flera EU-förslag på energiområdet de senaste åren, inklusive nätpaketet, är misslyckanden för EU. Vi går i en riskfylld riktning. Ytterst står vårt oberoende av omvärlden och vårt självbestämmande på spel. Vi kan inte fortsätta med mer av

samma, utan nya förslag som läggs fram på energiområdet behöver bättre motsvara de behov som EU och medlemsländerna har.

Regeringen anser att EU bör lägga kraft på åtgärder för att lösa underliggande orsaker till höga och volatila elpriser. Fokus behöver ligga på lösningar för att möta efterfrågan från konsumenter och företag på el till överkomliga priser. Ny fossilfri baskraft behöver byggas ut inom EU för ökad försörjningstrygghet och resiliens och för att säkra EU:s konkurrenskraft.

Det är i det sammanhanget glädjande att kommissionen presenterat en europeisk strategi för SMR och att ordförande von der Leyen i veckan uttalade att det var ett strategiskt misstag av Europa att vända ryggen åt kärnkraft. Med krisen i Mellanöstern blir det nu än tydligare att energiomställning och utfasning av fossil elproduktion är strategiskt viktigt för Europa av fler skäl än klimatet. Varje medlemsland i EU behöver också ha en grundläggande förmåga att i huvudsak producera den el som det behöver nationellt, årets alla timmar, innan de nya sammanlänkningarna byggs ut.

Regeringen anser att dagens europeiska elmarknadsdesign i huvudsak är ändamålsenlig och anser inte att den grundläggande modellen med marginalprissättning för el bör ändras. Fokus behöver i stället läggas på att åtgärda de underliggande problemen, det vill säga hitta lösningar för att leverera el där och när den behövs till överkomliga priser samtidigt som vi gör oss oberoende av opålitliga och odemokratiska länder.

Anf. 45 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr ordförande! Där fick vi lite mer tydlighet gällande vikten av låga stabila priser för Europas konkurrenskraft. Jag förutsätter att det handlar om totalkostnaden för både konsumenter och företag. Det är det som vi socialdemokrater har framhållit.

Vi står fast vid att flaskhalsintäkterna borde få användas betydligt mer flexibelt nationellt till elstöd, till att bygga ut stamnätet till havs eller till annat. Den uppfattningen har vi fortfarande.

När det gäller att komma framåt menar vi också att man behöver lyfta fram ändamålsenlig indelning av elområden, kanske framför allt beträffande Tyskland. Är det någonting som statsrådet kommer att lyfta fram på mötet? Vi menar att det här är ett stort problem som behöver aviseraras.

Statsministern har tidigare sagt att det finns en stor samsyn om att sänka både nationella skatter och EU:s energiskattedirektiv för att få ned kostnaderna så länge krisen i Mellanöstern påverkar priset. Jag skulle vilja höra om statsrådet kan konkretisera vad det innebär för Sveriges del.

Anf. 46 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Den här återkommande argumentationen om resiliens, billigare el, decentralisering och så vidare rimmar väldigt illa med just kärnkraft. Jag vill fråga ministern: Var tänker man att det anrikade uranet ska komma från om man inte vill gynna Ryssland, som står för 40 procent av världsmarknaden vad gäller anrikat uran? Vi är en del av EU, som också har Euratom, en solidarisk mekanism för att dela på det internationella utbudet av uran. För varje gram anrikat uran som köps gynnar vi Putins

krigskassa. Var tänkte energiministern att Sverige skulle importera anrikat uran från? Det är min första nyfikna fråga.

Sedan vill jag, medan jag ändå har ordet, anmäla en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet. Vi instämmer inte i regeringens ståndpunkt att de senaste årens EU-förslag på energiområdet, inklusive nätpaketet, är missriktade och för EU mot en långsammare och dyrare energiomställning. Vi anser däremot att EU-förslag på energiområdet fortsatt bör fokusera på omställning till ett fossilfritt, resilient och flexibelt europeiskt energisystem. Vi vill också understryka vikten av att kapacitetsmekanismer ska vara fossilfria. Vi vill lägga till att reglerbar förnybar kraft, energilagring och flexibilitet behöver främjas och byggas ut inom EU för ökad försörjningstrygghet och resiliens och för att säkra EU:s konkurrenskraft.

Anf. 47 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Vi har tidigare haft avvikande ståndpunkter om det här, och jag står fortfarande bakom dem. Det handlar i korthet om att vi inte delar regeringens uppfattning att den nuvarande energimarknadsdesignen i huvudsak är ändamålsenlig. Även om man talar om vikten av en teknikneutral energipolitik riktar man omfattande stöd till ett enskilt energislag, vilket vi tycker är anmärkningsvärt. Så länge länder på kontinenten inte tillämpar gemensamma prisområden eller bygger ut sin egen produktion riskerar Sverige att importera höga elpriser. Därför anser vi att Sverige bör införa en separat prissättningsmodell för el som produceras och konsumeras inom landet. Detta är i linje med våra tidigare avvikande ståndpunkter.

Anf. 48 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ordförande! Jag börjar med att notera Vänsterpartiets och Miljöpartiets ståndpunkter.

När det gäller MP:s fråga kommer jag att vara lite formalistisk och avstå från att ge mig in i en längre allmän diskussion om uran. Men vi har i Sverige en god ordning för inköp av bränsle. Vi förlitar oss till exempel inte på Ryssland. Den ordningen ska vi hålla. Det är också den linje som vi håller i EU-sammanhangen.

Åsa Eriksson och Socialdemokraterna frågar om totalkostnaden. Jag räknar med att det kommer att bli meningsutbyten i lite olika former på måndag. Vi kan gärna förtydliga just ordet totalkostnad på några ställen, så att det blir övertydligt. En del av mitt stora inlägg på ministerrådsmötet i Luxemburg i höstas handlade just om att vi inte bara kan prata om en del –som hushåll, som kund, tittar man ju på sin räkning, där alla delar vägs samman. Det är också därför vi trycker så hårt på frågan om totalkostnad; man ska se saker och ting över en livslängd.

I diskussionerna på måndag misstänker jag att det framför allt är i den tidigare punkten kring nätpaketet som frågan och debatten om flaskhalsintäkterna och möjligheten att använda dem bredare och mer flexibelt även till olika typer av stöd till hushållen kommer att komma upp som mest.

För att vara solklar i det här sammanhanget: Jag räknar med att vi nu kommer att ha några veckor av ganska intensiv diskussion från några medlemsländer huruvida gasen ska subventioneras. Sverige är ett land med

väldigt liten gasanvändning. Vi har gjort den hemläxa som EU har bett oss att göra. Om vi ponerar att andra länder plötsligt ges möjlighet att subventionera sin gas som ett medel att stötta sina hushåll, då behöver Sverige ha andra, liknande verktyg att kunna stötta våra hushåll. Vi ser att flaskhalsintäkterna skulle kunna användas på detta sätt.

Frågan om ändamålsenlig indelning är något som jag lyfter återkommande med Tyskland, även i Tyskland; jag var i Berlin för någon månad sedan. Det här är regeringens linje, och den fortsätter vi att trycka på även i obekväma sammanhang och kommer att göra så även i nästa vecka.

Vad gäller energiskattedirektivet får jag även där be om att få bli lite formalistisk, då det inte är föremål för diskussion på TTE-rådet nu. Det är heller inte min fråga, och det är anledningen till att jag kommer att avstå från det.

För svenskt vidkommande har vi sänkt elskatten med motsvarande ungefär 20 procent i år vid årsskiftet – 9,9 öre per kilowattimme. Att hålla nere kostnaderna för hushållen på totalen, där skatten är en del, är en fortsatt prioriterad fråga för regeringen och även att vi på olika sätt har dessa möjligheter inom ramen för EU-samarbetet.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med avvikande ståndpunkter från Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vi rör oss till dagordningspunkt 5, Att främja ömsesidig energitrygghet genom integration och delade lärdomar med Ukraina och Moldavien.

Anf. 50 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Även här har nämnden fått den kommenterade dagordningen med regeringens föreslagna ståndpunkt.

Sammanfattningsvis: Sveriges viktigaste utrikespolitiska uppgift är fortfarande stöd till Ukraina. Stödet är omfattande, pålitligt och långsiktigt.

Energisektorn är fortfarande högt prioriterad inom ramen för Sveriges civila stöd till Ukraina. Sverige uppmanar andra medlemsstater att öka sitt stöd.

Sverige och regeringen stöder fortsatt integration av Ukraina och Moldavien i EU:s energimarknad för att göra elsystemen mer stabila. Regeringen anser att Europas beroende av rysk energi, inte minst fossil energi, bör upphöra så snart som möjligt. Alla fossilfria energikällor behövs för att kunna fasa ut det fossila.

Sverige har bidragit till Moldaviens fond för minskad energisårbarhet. Regeringen stöder EU:s övergripande strategi för Moldaviens energiberoende och motståndskraft.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för det och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 6, Övriga frågor.

2025/26:30
13 mars

Anf. 52 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):
Ordförande! Jag har ingenting som jag önskar lägga ut texten kring här,
men jag kan svara på frågor från ledamöter om sådana finns.

Anf. 53 ORDFÖRANDE:
Vi tackar så mycket för informationen. Vi tackar också för närvaron
vid dagens sammanträde i EU-nämnden och önskar lycka till på rådet.
Trevlig helg när det blir dags!

§ 3 Allmänna frågor
Statssekreterare Christian Danielsson
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 24 februari 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 17 mars 2026

2025/26:30
13 mars

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Med oss har vi statssekreterare Christian Danielsson med medarbetare, som jag önskar hjärtligt välkomna.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 55 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Allmänna rådets senaste möte hölls den 24 februari i Bryssel. Statsrådet Rosencrantz företrädde Sverige vid mötet. Nämnden har tagit del av den skriftliga återrapporten från mötet. Jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi rör oss vidare in på rådets dagordningspunkt 3, Den fleråriga budgetramen 2028–2034: styrningsaspekter.

Anf. 57 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Vi har nu kommit en bit in på det cypriotiska ordförandeskapet, och avsikten för cypriotererna under deras ordförandeskap är att påbörja diskussion om konkreta budgetsiffror. Ambitionen är att ha en siffersatt förhandlingsbox till Europeiska rådets möte i juni, men ännu är fokus på de mer principiella delarna av förslaget.

Nästa veckas möte i allmänna rådet kommer att vara inriktat på styrningsfrågor samt förberedelser för Europeiska rådet, där ledarna ska diskutera rubrik 2, det vill säga konkurrenskraft och forskning och systemet för egna medel.

När det kommer till styrning är regeringen överlag positiv till den ökade flexibilitet som kommissionens förslag innebär. Det är samtidigt viktigt att rådets och medlemsstaternas inflytande värnas i budgetens genomförande. För regeringen är flexibilitet *under* taken att föredra framför instrument *över* taken eller nya lånefinansierade mekanismer, som vi ju är helt emot, med undantag för Ukraina.

Vi är i princip för en ny genomförandemodell som bygger på prestationsbaserad budgetering, men det kräver att politiken i sig utformas med relevanta mål och ändamålsenliga åtgärder och att modellen dels respekterar finanspolitisk autonomi, dels blir proportionerlig i vilken grad den binder medlemsstater i förhållande till hur stort beroendet är av EU-medel.

En del medlemsstater önskar sig geografisk fördelning av medel även från konkurrenskraftsfonden och forskningsprogrammet Horisont. Vi anser att det riskerar att hämma Europas konkurrenskraft och att tilldelningen av medel under rubrik 2 ska vara merit- och excellensbaserad. Om EU på allvar ska ta upp kampen mot USA och Kina

måste stöden riktas mot de bästa projekt- och forskningsidéerna. Sammanhållningspolitiska mål och åtgärder ska i stället hanteras inom ramen för de nationella och regionala partnerskapsplanerna i rubrik 1.

Vi behöver också öka tillgången till privat kapital. Instrument som genom garantier från EU-budgeten möjliggör investeringar i projekt med höga riskprofiler innebär fördelar jämfört med bidrag genom en högre multiplikatoreffekt.

När det kommer till nya egna medel är vi kritiska. Det nuvarande systemet fungerar tillfredsställande, och nya komponenter komplicerar bara systemet. Fokus måste i stället vara på att få ned budgetens storlek och se till att varje euro ger maximal effekt. Budgeten måste bli bättre, inte större.

Anf. 58 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! När det gäller den avgörande förhandlingen om EU:s långtidsbudget är det viktigt att vi gör rätt redan från början. Det finns också ett väldigt starkt mandat från Sveriges riksdag när det gäller vad regeringen behöver göra för typ av jobb.

Jag vill ställa ett par frågor utifrån detta. Nu nämnde inte statssekreteraren detta alls i det muntliga, men i den skriftliga ståndpunkten, som vi också har, står det att den svenska avgiften *bör* hållas nere. Det tycker vi är för svagt. Vi borde väl vara oerhört tydliga med att den svenska avgiften *ska* hållas nere. Det kan göras genom att värna den historiskt stora svenska rabatten eller något liknande, men det är i alla fall helt oacceptabelt att Sverige riskerar en 60-procentig ökning av EU-avgiften. Vi skulle därför gärna vilja ha en kvittens på att detta finns med i den svenska ståndpunkten.

Jag tycker fortfarande att man är lite svag när det gäller den gröna teknikutvecklingen, och jag skulle därför vilja ställa frågan om det inte är möjligt att lyfta in att den gröna teknikutvecklingen ska drivas på. En aktiv industripolitik är ju intimt förknippad inte bara med att vi ska klara våra klimat- och miljöåtaganden utan också med just svenska jobb och svensk konkurrenskraft.

Anf. 59 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Vi har utvecklat vår syn på budgetramen i en tidigare avvikande ståndpunkt, men den här gången stöder vi regeringens ståndpunkt.

Vi stöder regeringens inriktning när det gäller att hålla nere den svenska avgiften, men jag vill göra ett medskick om vikten av att inte minska medlen till EU:s externa åtgärder under Global Europe-instrumentet och bistånd samt klimatarbetet.

Anf. 60 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Tack så mycket till statssekreteraren för redogörelsen!

Vi har redan tidigare deklarerat att vi är oroliga för sammanhållningspolitiken, och jag tror kanske att vi kommer att anmäla en avvikande ståndpunkt när det gäller det som står om att satsningar på befintliga eller nya områden behöver motsvaras av neddragningar, där man exemplifierar med sammanhållningspolitiken och den gemensamma jordbrukspolitikerna.

Vi hade hellre sett att man hade skrivit så här: Regeringen anser att det är av stor vikt att sammanhållningspolitiken genomförs och följs upp i samverkan mellan EU-nivån, nationella myndigheter, regionala och lokala aktörer samt berörda samhällsaktörer. Regeringen anser att den lokala och regionala förankringen riskerar att kraftigt försvagas i den nya budgetmodellen.

Lite längre ned lyfter regeringen konkurrenskraft, säkerhet, motståndskraft och beredskap, vilket är mycket bra. Det står vi naturligtvis bakom. Men vi önskar att man även hade lyft in klimatomställning där, för det tycker vi är lika viktigt.

Vidare har regeringen varit pådrivande när det gäller initiativet som togs av organisationen My Voice, My Choice. Där kom ett förslag från kommissionen som gäller fram till dess att den nya MFF:en börjar gälla. Vi undrar om regeringen ämnar driva en tydlig budgetpost för kvinnors reproduktiva hälsa inom ramen för ESF plus inom den nya MFF:en. Det är alltså en fråga.

När det gäller CAP undrar vi hur regeringen ser på det stora behovet av nationell medfinansiering som kommer att krävas i Sverige med den nya, förändrade modellen.

Slutligen: När vi pratar om EU:s bistånd, som nu faktiskt är världens största bistånd, gäller det verkligen att vi är nogga med hur det används. En fråga som regeringen ofta lyfter kopplat till den nya reformagendan är jämställdhet och SRHR-frågor. Med tanke på hur utvecklingen ser ut vore det på sin plats att faktiskt öronmärka medel inom EU:s bistånd till just SRHR- och jämställdhetsfrågor.

Där har vi en fråga: Hur tänker man kring detta? En sak vi har lyft fram är att man exempelvis skulle kunna säga att 85 procent av biståndet ska ha ett jämställdhetsperspektiv. Man skulle också kunna säga att en andel av biståndet ska vara riktat till just jämställdhetsåtgärder och att en del ska gå till civilsamhället.

Hur ser regeringen på detta?

Anf. 61 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tror inte att det jag ska föra fram från Miljöpartiets sida kommer att bli någon överraskning. Jag tycker att det är alldeles för tunt vad gäller miljö, klimat och natur. Det hörs också väldigt lite i den allmänna politiska debatten om detta.

Något vi ändå pratar om just nu är säkerhet. Jag vill därför föra fram den brittiska riskbedömningen, det vill säga underrättelsetjänstens rapport som pekar ut miljö- och klimatriskerna. Där görs det väldigt tydligt att man inte kan betrakta klimat- och miljöförändringar som isolerade miljöproblem, utan man måste också se dem som centrala vad gäller säkerhets- och beredskapsfrågor.

Jag tog tidigare här i EU-nämnden upp importen av rysk fisk och det absurda och väldigt sorgliga i att vi tidigare var självförsörjande men på grund av ett alldeles för långtgående överfiske nu behöver importera fisk från Ryssland för att servera den till våra barn och äldre i den offentliga måltiden. På så sätt sponsrar vi också Rysslands krigskassa.

Klimatkrisen och naturkrisen är väldigt allvarlig, men det är också en riskmultiplikator som förstärker och förvärrar redan existerande sårbarheter i samhället. För att vara väldigt tydlig: Det handlar egentligen

om död och lidande som vi skulle kunna förebygga. Det handlar om sjukdomar, och det finns en oerhört stor hälsoaspekt av detta utöver just säkerhetsaspekten.

Det är positivt att vi har ställt oss bakom Parisavtalet och Kunming–Montreal-avtalet. Men för att det här ska betyda något över huvud taget behöver det också implementeras och finansieras.

Det jag hittar i den svenska ståndpunkten är att regeringen välkomnar mål som bidrar till att EU kan nå sina klimat- och miljöåtaganden. Vi har väldigt många mål och säkert hundra konventioner på området, men det som måste till är att vi fasar ut klimatskadliga och naturskadliga subventioner. I stället för att sponsra fossilindustrin behöver vi investera i och sponsra alla markägare och matproducenter, som är nyckelspelare i detta.

Vi har också EU:s restaureringsplan, som kräver väldigt mycket i form av förändring. För att det ska funka behöver de också få ekonomiska incitament.

Frågan till att börja med blir: Vad tänker regeringen driva vad gäller just utfasningen av naturskadliga och klimatskadliga subventioner? Vad tänker regeringen driva för att säkerställa att det finns medel allokerade för miljö-, klimat- och naturarbetet framåt?

Anf. 62 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Låt mig först notera en sak som är en väldigt styrka för oss: Vi har en bred enighet i Sverige och i Sveriges riksdag om den övergripande ansatsen när det gäller MFF. Det gör att vi står starka i förhandlingarna.

Det blir en tuff förhandling, och vi kommer att driva på för att få en nivå på budgeten som är rimlig. Vi har talat i termer av i storleksordningen 1 procent. Vi är väldigt tydliga med att den svenska avgiften ska hållas nere, och det är också därför vi har arbetat så hårt för att få in hela rabattfrågan i diskussionen.

Den här gången kommer förhandlingen att handla om rubrik 2, konkurrenskraft och forskning.

Det är en rad frågor som har ställts nu som rör de bredare frågeställningarna när det gäller MFF. Vi kommer att komma tillbaka till dem när vi är i den förhandlingen. Det gäller rubrik 1 och diskussionerna om rubrikerna 3 och 4. Jag skulle helst se att vi tar den förhandlingen när vi är där, för det är först då vi fullt ut har det underlag som behövs för att kunna föra en bra diskussion på områdena.

När det gäller rubrik 2 är inriktningen från vår sida, som jag sa, att vi ska se det utifrån att pengarna ska användas så effektivt som möjligt, det vill säga att det ska grunda sig inte på den regionalpolitiska aspekten utan primärt på excellensaspekten. Det ska vara där de gemensamma insatserna gör mesta möjliga nytta för att möta de målsättningar vi har.

När det gäller målsättningarna är den gröna målsättningen en av dem. Den ligger kvar. Sedan är det väldigt mycket inriktning på andra delar av konkurrenskraftsområdet som inte var lika aktuella för fem eller sju år sedan men som är aktuella i dag. Där kommer inte minst säkerhetsaspekten in som ett viktigt element.

När det gäller hur vi arbetar med de här frågorna, i synnerhet hur vi får med regioner och andra berörda i diskussionerna om MFF har vi en

löpande dialog med regionerna som sådana. Vi har haft remissförfaranden, så vi vet ganska väl hur situationen ser ut.

Men när det gäller den övergripande inriktningen på det som nu ligger på bordet tycker regeringen att det är viktigt att vi går mot en resultatorienterad ansats. Vi ser inte det som ett problem för Sverige, men vi ser det som något som blir väldigt viktigt för att kunna hjälpa andra medlemsländer att använda pengarna på ett effektivt sätt. Det är därför vi tycker att den modell som kommissionen har lagt fram för den övergripande styrningen ligger rätt.

När det gäller de detaljerade aspekterna som har att göra med SRHR- och jämställdhetsfrågorna ber jag att få återkomma, för jag sitter inte i dag med information som gör att jag kan ge ett vettigt svar.

Anf. 63 ANNA LASSES (C):

Tack så mycket, statssekreteraren, för svaren! Jag förstår att det inte är detta som är uppe på just det här mötet. Samtidigt är jag mycket medveten om att det är just nu man sitter och tittar på fördelningen inom de här områdena. Jag kommer inte att anmäla någon avvikande ståndpunkt, men jag vill däremot göra väldigt starka medskick.

Det gäller först SRHR inom EU och att det finns en tydlig budgetpost för kvinnors reproduktiva hälsa så att det här inte bara försvinner efter 2027. Det andra gäller biståndet.

Jag har en vädjan till regeringen att verkligen se till att det blir en öronmärkning just för jämställdhets- och SRHR-frågor. Annars riskerar detta att försvinna med tanke på att fokus är så starkt på både Ukraina, energiomställning och migrationsfrågor. Det kan man ha en diskussion om, men med tanke på hur utvecklingen i världen ser ut tror jag att det är oerhört viktigt att vi verkligen får en öronmärkning av denna fråga.

När det gäller sammanhållningspolitiken kommer jag däremot att anmäla avvikande ståndpunkt i enlighet med det som jag tidigare anförde.

Jag undrar fortfarande om ordet "klimatomställning". Jag tänker att regeringen tycker att det är viktigt, så jag undrar om det möjligtvis går att få med det – åtminstone muntligt.

Anf. 64 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för att man kvitterar att man stärker sin ståndpunkt från att den svenska avgiften "bör" hållas nere till att den svenska avgiften "ska" hållas nere. Det är jättebra.

Jag känner mig kanske inte lika trygg när det gäller den gröna teknikutvecklingen, men det är å andra sidan alltid en bedömningsfråga när man ska gå fram med en hård avvikande ståndpunkt och inte. Jag tror att vi nöjer oss med ett tydligt medskick.

Statssekreteraren hörde vad Socialdemokraterna och jag förde fram: Vi tycker att den svenska regeringen tydligare behöver driva den gröna teknikutvecklingen, också i budgetförhandlingar. Vi behöver det för klimatet men också för att den är så intimt förknippad med svenska jobb och svensk konkurrenskraft, och i vår mening också med europeisk konkurrenskraft.

Jag nöjer mig med ett tydligt medskick i förhandlingarna till regeringen i dag.

Anf. 65 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag vill ändå anmäla en avvikande ståndpunkt. Jag tycker att de gröna frågorna allt tydligare är en del av säkerhetsfrågorna. Jag tycker därför att vi redan nu borde kunna få in detta från regeringens sida på ett tydligt sätt.

Vi borde också redan nu kunna betona ännu tydligare att även bistånd är en viktig investering i Europas säkerhet. Vad gäller den del som jag inte nämnde tidigare, det vill säga meningen om att regeringen inte ser något behov av och är kritisk till nya egnamedelskomponenter, tycker vi att den är lite väl hård. Vi är öppna för nya medelskomponenter om det också kan hålla nere utgifterna.

Anf. 66 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Vi talar nu om rubrik 2. När det gäller det gröna är den gröna omställningen en del av vad konkurrenskraftsfonden ska ägna sig åt.

Vi kommer att tala längre fram om Europeiska rådets möte. För vårt vidkommande är det viktigt att vi fortsätter att hålla linjen när det gäller den gröna omställningen, inte minst för jobben och för svensk industri.

Det kommer vi att fortsätta att hålla ett öga på också när det gäller hanteringen av och diskussionen om konkurrenskraftsfonden.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Med avvikande ståndpunkter från Centerpartiet och Miljöpartiet finns det stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Ändring av den europeiska valakten.

Anf. 68 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Under denna dagordningspunkt förutses rådet anta en principöverenskommelse om Europaparlamentets förslag till ändring i den så kallade valrättsakten samt besluta om att inhämta Europaparlamentets godkännande.

Förslaget innebär i korthet att det ska bli möjligt för ledamöter i Europaparlamentet som är gravida eller nyligen har fött barn att ge andra ledamöter fullmakt att rösta i deras ställe.

De nya reglerna fastställs av rådet med enhällighet efter det att de har godkänts av Europaparlamentet. Ändringen måste ratificeras av medlemsstaterna innan den träder i kraft. Regeringen ser positivt på åtgärder för att främja jämställdheten för Europaparlamentets ledamöter och hade föredragit ett bredare tillämpningsområde, som även inkluderar den andra föräldern till ett nyfött barn.

Regeringen avser att ställa sig bakom förslaget till ändring i valrättsakten men har samtidigt för avsikt att göra ett uttalande som ska föras till protokollet när förslaget antas i rådet. Där kommer det att framgå att Sverige skulle ha föredragit ett bredare tillämpningsområde och att Sverige ser förslaget som ett positivt steg för att främja jämställdhet och familjevänliga arbetsförhållanden för Europaparlamentets ledamöter.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor.

2025/26:30
13 mars

Anf. 70 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Det finns inga övriga frågor.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 19–20 mars 2026 – slutsatser.

Anf. 72 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Den 19–20 mars träffas stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet. Vid det allmänna rådets möte kommer slutsatser inför Europeiska rådet att diskuteras, och på dagordningen står Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, Mellanöstern, konkurrenskraft, den fleråriga budgetramen, säkerhet och försvar samt migration.

I anslutning till toppmötet kommer även ett eurotoppmöte att hållas. FN:s generalsekreterare António Guterres kommer även att delta på delar av mötet.

Statsministern kommer inför mötet att samråda om svenska ståndpunkter. Eftersom vi redan har diskuterat den fleråriga budgetramen går jag inte in på den igen.

Vad gäller Ukraina ligger regeringens linje fast: Ökat stöd till Ukraina och ökad press på Ryssland. Det är det enda sättet att förmå Ryssland att förhandla seriöst. Sverige är pådrivande för att Europa ska ta ett större långsiktigt ansvar för stödet till Ukraina.

Det var därför bra att man på mötet i Europeiska rådet i december kunde enas om ett omfattande EU-stöd på 90 miljarder euro. Att Ungern har valt att blockera detta stöd efter att Viktor Orbán på Europeiska rådet accepterat uppgörelsen är mycket, mycket allvarligt. Inte bara handlar det om stödet till Ukraina, som i sig är väldigt brådskande; det undergräver också EU:s trovärdighet.

Från svensk sida fortsätter vi att ta vårt ansvar. Regeringen beslutade nyligen om flera nya stöd – ett energistödspaket om 1 miljard kronor, förslag om en garanti till Världsbanken för att möjliggöra ytterligare lån på 2,5 miljarder kronor i syfte att stärka den ukrainska statsbudgeten samt ytterligare ett militärt stödpaket till ett värde av 12,8 miljarder kronor. Vi lämnade också tillsammans med flera andra länder en finansieringsförsäkran till IMF inför att det nya lånet på 8,1 miljarder skulle antas, vilket det nu har gjort.

Parallellt med ett starkt stöd till Ukraina måste pressen på Ryssland öka. Vi ser hur dåligt den ryska ekonomin mår och att sanktioner fungerar. Nu måste det 20:e sanktionspaketet antas. Här driver regeringen på för att det ska gå snabbt och vara så kraftfullt som möjligt.

Ukrainas EU-anslutning är en investering i fred och vår gemensamma säkerhet. EU:s viktigaste bidrag till Ukrainas långsiktiga säkerhet är ett ukrainskt EU-medlemskap, vilket fordrar en trovärdig EU-anslutningsprocess. Regeringen fortsätter verka för att det första förhandlingsklustret ska öppnas omgående och betonar vikten av att upprätthålla det momentum som finns i reformarbetet och anslutningsprocessen.

Europeiska rådet ska även diskutera konkurrenskraft. Som ni vet har Sverige drivit på för ambitiösa och framåtlutande åtgärder på konkurrenskraftsområdet, och det kommer vi att fortsätta göra.

Jag vill särskilt lyfta fram några saker.

För att stärka konkurrenskraft är ökad handel, både på den inre marknaden och globalt, centralt. Här driver regeringen på för ett antal saker. Först och främst behöver vi riva existerande hinder. Här bör de så kallade terrible ten, alltså de tio värsta hindren på den inre marknaden, tjäna som utgångspunkt. Tjänsteområdet måste prioriteras, bland annat genom ökat ömsesidigt erkännande och ett minskat antal reglerade yrken. Dessutom måste vi förebygga att nya hinder uppstår. Här driver regeringen på för förenkling, harmonisering och bättre efterlevnad av EU:s regelverk.

Vi behöver också teckna nya frihandelsavtal så att våra företag får bättre tillgång till globala marknader.

Vad gäller energi är det helt centralt att vi fasar ut fossila bränslen och ökar den väderberoende fossilfria baskraften, både för vår konkurrenskraft och för vår egen energisäkerhet. Situationen i Mellanöstern ska inte diktera elpriser i Sverige eller för den delen i EU.

Ytterligare sammankoppling mellan medlemsstaterna är inte den enda vägen framåt. Det som krävs är mer elproduktion. Här gör vi vår hemläxa. För första gången på 40 år har vi en regering som arbetar för att få ny kärnkraft på plats i Sverige.

Vi behöver också fortsätta arbetet på kapitalmarknadsområdet, hålla uppe tempot i regelförenklingsagendan och, som sagt, fortsätta driva på för mer handel.

Vad gäller Mellanöstern har utrikesministern varit här tidigare i dag och samrått om regeringens ståndpunkt.

Diskussionen om säkerhet och försvar väntas fokusera på arbetet för att stärka våra gemensamma europeiska försvarsförmågor mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget. Strategiska partner även utanför EU är centrala för vår säkerhet, och EU-instrument och försvarsinitiativ ska därför vara öppna för samarbeten.

Slutligen återkommer migrationsfrågan till Europeiska rådets möte. Det är viktigt att migrations- och asylpakten nu genomförs i alla länder, samtidigt som mer måste göras för att både minska den irreguljära migrationen och effektivisera återvändandet.

Anf. 73 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Först vill jag ge fullt stöd, naturligtvis, till det som gäller Ukraina och att få på plats det som Ukraina behöver.

En fråga där: På det senaste Europeiska rådet togs ju beslut om att EU skulle leverera pengar till Ukraina, och vi vet alla att det är Ungern som stoppar detta. Vad görs? Finns det inget nytt sätt att bända upp Orbán? Hur långt kommer man? Det känns ju som att det inte vore till gagn för Ukraina om EU:s ledare träffades en gång till och stödet inte är på plats och utbetalt.

När det gäller oron i Mellanöstern anmälde vi avvikande ståndpunkter när vi träffade utrikesministern, och dem håller vi fast vid. Vi tycker att man behöver öka pressen på Israel, och det kan man göra genom att driva ett stoppande av EU:s associeringsavtal. Vi vill också att Sverige driver på för att stoppa handeln med varor från bosättare.

En fråga som inte berörs här, vilket jag kan tycka är lite märkligt också med tanke på det utrikesministern tidigare sa, är oron över att vi står inför ett regionalt storkrig i och omkring Iran. Hur ser man på EU:s roll? Hur ser man på att ordförandelandet Cypern har fått ställa in alla sina möten på plats eftersom säkerheten inte kan garanteras? Det är ändå rätt allvarligt – och det är väl en underdrift – att detta händer. Hur ser man på detta? Hur ser man på EU:s roll? Är detta ingenting som diskuteras?

Avslutningsvis: När det gäller konkurrenskraft ställde vi frågor och hade förväntningar redan inför det informella EU-toppmötet. Vi tycker att Sverige tydligare behöver kvittera på och driva att få fram kapital som stöder en aktiv industripolitik, grön teknikutveckling och ny teknik. Vi tycker också att man ska hålla ordning och reda så att eventuella nya etableringsregimer och regelförenklningar inte blir en bakdörr till social dumpning eller miljödumpning. Det är dåligt i sig, men det är också väldigt dåligt för inte minst svensk konkurrenskraft.

Det blev lite blandade frågor. Vi får se utifrån vad statssekreteraren säger om vi ska lägga till någon ytterligare avvikande ståndpunkt i det här skedet. Det kommer ju tillbaka med statsministern, men om man nu ska skicka med avvikande ståndpunkter kanske det ska ske här, i förberedelserna inför det här mötet.

Anf. 74 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

När det gäller Ukraina och Mellanöstern gäller det jag sa under punkten om FAC även här, så jag tänker att jag inte behöver upprepa det. I övrigt står vi kvar vid våra tidigare ståndpunkter, och vi kommer att utveckla dem vid onsdagens nämnd inför Europeiska rådet.

Anf. 75 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Det är lite blandat här, men jag ska försöka sammanfatta lite kort.

Vi anser att det är problematiskt med frihandelsavtal som leder till minskade och försämrade möjligheter och rättigheter för ursprungsbefolkning, lokalbefolkning, miljö, klimat och natur, till exempel Mercosur.

Liksom på tidigare punkt vill vi se ett stoppat associeringsavtal och ett importförbud mot varor från bosättningar.

Vad gäller migrationspakten står vi inte bakom den. Vi skulle gärna se mer fokus på rätten att söka asyl samt säkra vägar till EU.

Vad gäller det som framhölls om kärnkraftssatsning tycker vi i Miljöpartiet att det är en dålig idé att satsa på blå planekonomi, både nationellt och på EU-nivå.

Anf. 76 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

När det gäller Ukraina är det mycket allvarligt att ungrarna blockerar. De gör det med hänvisning till en oljepipeline som har bombats av ryssarna och därför inte fungerar just nu. Att de kan blockera beror på att förutsättningen för att EU ska kunna gå ut på kapitalmarknaden och låna dessa 90 miljarder är att man kan höja taket för det som kallas egna medel i EU:s budgetstruktur, vilket förutsätter enhälligt beslut. Det är det konkreta skälet till att de kan hålla emot på det här sättet.

Detta är allvarligt utifrån att överenskommelser ska gälla, men framför allt är det allvarligt för Ukraina.

Nu har vi tack och lov fått IMF-stödet på plats. Världsbanken har också kommit in med lite ytterligare stöd, vilket gör att det finns lite mer utrymme för att Ukrainas ekonomi ska kunna hålla emot. Men detta måste komma på plats, helt enkelt. Vi ligger tillsammans med 26 andra medlemsländer – eller 25 ska jag säga, för Slovakien agerar här ungefär som Ungern – väldigt kraftigt på att få det på plats.

När det gäller Mellanöstern togs det med utrikesministern i morse, så jag kommenterar inte det mer.

När det gäller Cypern är solidariteten med Cypern stark bland EU:s medlemsländer. Enskilda medlemsländer har också bidragit till att hjälpa Cypern att kunna stå emot den typ av angrepp som landet varit utsatt för – det var väl en drönare eller två som landade i Cypern eller var på väg mot Cypern.

När det gäller konkurrenskraftsbiten, att driva på i arbetet och att se till att det blir bra resultat är det just vad vi nu gör i fråga om alla de omnibusförslag som kommer. Det är en sak att komma med ett förenklingsförslag, men vi måste se på det utifrån vad det får för effekt utöver förenklingen. Det visar sig att det i övervägande delen av de fall som har presenterats av kommissionen är förenklingar som är vettiga. Det handlar om dubbleringar när det gäller att ge information och andra åtaganden av det slaget.

Vi är väldigt måna om att kvaliteten i regelverket på de områden som vi hittills har tittat på ligger kvar. Det är inte kvaliteten som ska rubbas utan sättet som vi genomför det hela på.

Jag noterar när det gäller Mellanöstern att detta återkommer på onsdag i nästa vecka.

När det gäller frihandelsavtal, migrationspolitiken och kärnkraften åskådliggör detta ganska väl att det finns olika uppfattningar mellan Miljöpartiet och regeringen. Just när det gäller frihandelsavtalen – detta har sagts tidigare – är det utomordentligt viktigt att Mercosuravtalet nu kan börja tillämpas. Det är en betydande del av världshandeln och ett viktigt element för att välståndet och jobben ska kunna säkras i Europa. Det ger väldigt goda förutsättningar för tillväxt.

Jag brukar jämföra med Kanadaavtalet. Det var samma typ av invändningar – inte så många av dem som du tog upp men andra – mot det avtalet när det hade förhandlats färdigt och skulle träda i kraft. I dag hör vi inte mycket om det. Det hänger samman med att det har varit framgångsrikt och bra överlag för europeiska intressen.

Anf. 77 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi anmälde som sagt avvikande ståndpunkter i utrikesdelen när vi mötte utrikesministern. De kvarstår naturligtvis.

I övrigt ska jag inte förlänga diskussionen, men det skulle ändå vara intressant att höra om det inte finns ytterligare sätt att få håll på Orbán i Ungern. Men ni får väl jobba vidare.

Ibland efterfrågas det att man ska vara tydlig med vilka förväntningar man har på regeringen. Jag har försökt vara det. Jag tror att jag gör på samma sätt som tidigare: Det här är våra tydliga medskick och förväntningar – att regeringen gör mer för att få stödet till Ukraina på plats

och se hur man kan komma åt Ungerns Orbán, samt det vi har sagt om utrikespolitiken och när det gäller konkurrenskraft. Vi nöjer oss med det – starka medskick till och förväntningar på regeringen. Vi är också tydliga med vad vi önskar mer av.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt anmäld från Miljöpartiet.

Vi rör oss vidare till dagordningspunkt 7, Den europeiska planeringsterminen 2026. Jag förstår det som att statssekreteraren vill dra punkterna a, b och c gemensamt.

Anf. 79 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Vid allmänna rådets kommer ordförandeskapet att presentera en rapport, och rapporten är en sammanfattande beskrivning av rådets behandling av de olika delarna av årets europeiska termin.

Regeringen har samrått med nämnden inför var och en av dessa rådsbehandlingspunkter. Punkten är uppsatt för åsiktsutbyte, men ingen diskussion väntas vid rådsmötet. Ordförandeskapet ska även presentera en uppdaterad färdplan för terminen 2026, och punkten är en informationspunkt. Ingen diskussion väntas.

Avslutningsvis ska allmänna rådet formellt vidarebefordra rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet till stats- och regeringscheferna. Rådet väntas ge sitt politiska stöd. Ingen diskussion väntas heller vid denna punkt.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. I övrigt tackar vi för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 81 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Under förutsättning att enighet nås i rådet kommer en mellanstatlig konferens att äga rum i Montenegro i anslutning till allmänna rådets möte för att stänga kapitel 21, det vill säga de transeuropeiska nätverken.

I anslutning till GAC kommer också informella ministermöten att äga rum i Ukraina och Moldavien för att uppmärksamma resultatet av det tekniska arbetet som har genomförts för att förbereda öppning av förhandlingskluster. Det kommer även att hållas en informell lunchdiskussion om MFF tillsammans med Europaparlamentets rapportörer för den fleråriga budgetramen.

Anf. 82 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Vid sådana här tillfällen när det ska vara informella möten om MFF är ett medskick att ta upp klimatskadliga subventioner och naturskadliga subventioner och redan nu börja försöka hitta stöd.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Medskicket är gjort. Vill statssekreteraren säga något ytterligare? Nej.

2025/26:30
13 mars

Vi tackar så mycket för informationen. Vi tackar för medverkan vid dagens sammanträde med EU-nämnden, önskar lycka till på rådets möte och trevlig helg när det blir dags.

Anf. 84 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:
Tack för det!

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Helena Dyrssen med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden. Vi börjar med en återrapport.

Anf. 86 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Det är jag som företräder Sverige på klimatministermötet på tisdag i Bryssel. Jag var också med på det senaste ordinarie mötet i december, och jag var med på det informella mötet på grund av att dåvarande ansvariga statsrådet inte kunde resa. Nu har ”acting” statsrådet inte riktigt kommit in i uppdraget, så för kontinuitetens skull är det jag som företräder regeringen.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Återrapporten var skriftlig, och det fanns inget ytterligare med den. Vi tackar för informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Ändring av förordningen om normer för koldioxidutsläpp från personbilar och lätta nyttfordon.

Anf. 88 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Jag tackar så mycket för att jag har fått komma hit. Vid miljørådets möte den 17 mars, på tisdag, planerar det cypriotiska ordförandeskapet att hålla en politisk diskussion om EU-kommissionens förslag om reviderade CO₂-regler.

Det cypriotiska ordförandeskapet har velat ta upp en diskussion om frågan. Kommissionen presenterade sitt förslag den 16 december, det vill säga samma dag som miljørådet höll möte senast. Det var en del av det så kallade fordonspaketet, och det baserade sig i sin tur på överenskommelserna inför beslutet om klimatlagen i början av november. Det baserade sig också på Ursula von der Leyens strategiska diskussion i dialog med fordonsindustrin.

Förslaget från kommissionen innebär lättnader i målen dels för 2030, dels för det som uppmärksammas mer inför 2035 jämfört med de regler som det tidigare har fattats beslut om. Det här introducerar flexibiliteter genom det man kallar för krediter av olika slag. Det omfattar även särskilda incitament för tillverkning inom EU. Syftet är att underlätta, som von der Leyen har insett, för de fordonstillverkare som har svårt att leva upp till 2035-kraven. Samtidigt ska förslagen inte avvika från långsiktiga ambitioner med nollutsläppsfordon.

Inför mötet har ordförandeskapet ställt två vägledande frågor. Den första frågan handlar om målnivåerna för 2030 och 2035. Där kommer jag att betona att regeringen anser att koldioxidkraven för dessa fordon är en

central förutsättning för att nå de nationella målen och för att stärka den svenska fordonsindustrins konkurrenskraft. Det är ett viktigt vägmärke.

Ambitionen är att i största möjliga mån behålla de nuvarande målnivåerna på 30 och 35, och nollutsläpp ska fortfarande vara den övergripande principen.

Den andra frågan gäller förslagen om flexibiliteter genom krediter. Det är bränslekrediter, stålkrediter och superkrediter. Här vill regeringen understryka att eventuella flexibiliteter måste vara tydligt definierade, strikt avgränsade och utformade så att de leder till faktiska utsläppsminskningar. Det är även viktigt att tillverkare som redan har genomfört omfattande omställningar, som svenska fordonstillverkare, inte missgynnas av nya former av flexibilitetsmekanismer.

Mot den bakgrunden anser regeringen att förslagen om superkrediter och bränslekrediter är problematiska. Superkrediterna riskerar att snedvrیدا konkurrensen fordonstillverkare emellan, och bränslekrediterna bedöms inte ge några additionella utsläppsminskningar. Regeringen anser att stålkrediter endast bör stödjas om de visar att de ger positiva effekter för industrin och medför låg administrativ börda för företagen.

Om incitament kopplas till tillverkning inom EU anser regeringen att de bör vara restriktiva, tydligt utformade och tidsbegränsade och säkerställa konkurrensneutralitet. Made in EU diskuteras i en parallellprocess. Det är inte miljørådet som tar ställning till kriterierna för Made in EU.

Regeringen välkomnar förslaget om ny fordonsmärkning, som vi tror kan hjälpa konsumenter att handla och göra klimatsmarta val.

Anf. 89 MARKUS SELIN (S):

Ordförande! Jag ska säga något om fordonsindustrin i Sverige. Det är viktigt och kan gärna föras till protokollet.

I första primärled finns ungefär 120 000 anställda i svensk fordonsindustri, och sedan finns ungefär 300 000 i andra led. Med detta sagt betonar jag hur viktig frågan är.

I grunden talar vi om tydliga och långsiktiga spelregler för något så viktigt som svensk ekonomisk tillväxt, arbetstillfällena och det viktigaste, nämligen själva klimatomställningen.

Jag vet att dessa frågor var uppe i miljö- och jordbruksutskottet den 24 februari. Socialdemokraterna anmälde en avvikande ståndpunkt, och vi står fast vid den. Det vi sa i den avvikande ståndpunkten var att kraven på koldioxidutsläppen bör ligga fast. Regeringen anser att det är viktigt att hålla fast vid långsiktiga spelregler för att gynna europeisk konkurrenskraft.

Här noterar jag att det blir spagat mellan att införa flexibilitet för vissa producerande EU-länder och samtidigt stärka svensk konkurrenskraft. Det får inte vi socialdemokrater riktigt ihop, och därför finns det en avvikande ståndpunkt.

Vi måste öka tempot i klimatomställningen. Det är självklart. Därför går det inte att införa flexibilitet eller svajighet. Jag har suttit i EU-nämnden i åtta år, och tyvärr har vi nått en kulmen som går åt fel håll. Enkelt uttryckt går det åt fel håll.

Vi måste göra mer nationellt. Självklart gäller det på europeisk nivå – så har jag det sagt. Såklart ska vi också underlätta så att svenska konsumenter kan ställa om till el-bilar.

Vi ser risker med att det här drabbar svensk fordonsindustri. Jag tog upp detta i inledningen. Vi vänder oss starkt mot förslaget om superkrediter. Vi motsätter oss förändringarna i förslaget att beräkna 2030-målet som ett genomsnitt för perioden 2030 till 2032 och vidare att öppna pooler inte ska likställas med slutna pooler.

Anf. 90 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Vi har haft en avvikande ståndpunkt i miljö- och jordbruksutskottet i ärendet. Jag står fast vid det.

Anf. 91 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Vi tycker att det är olyckligt att riva upp kraven som har varit tydliga mot tillverkarna. Vi menar att det här kommer att missgynna inte bara svenska företag utan även de som helt enkelt går före. De som kommer att gynnas är väl snarare Kina, som förmodligen kommer att äta fler marknadsandelar.

Allt det här framgår av vår avvikande ståndpunkt, som vi också tog upp den 24 februari i miljö- och jordbruksutskottet.

Jag har två frågor. Hur anser regeringen att de utsläppsökningar som förslaget kommer att resultera i kan kompenseras framåt inom klimatlagstiftningen? Hur kan biltillverkare styra om slutkonsument använder e-bränsle eller rödbränsle visavi fossila?

Anf. 92 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Även vi från Miljöpartiet hade en avvikande ståndpunkt, som vi står bakom.

Jag skulle vilja ställa två frågor. Hur tänker regeringen säkerställa att vi inte urholkar målet om nollutsläpp för nya bilar från 2035? Hur påverkar det här de svenska företag som redan har investerat i elektrifiering?

Anf. 93 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Jag tackar för inläggen. Jag delar i mångt och mycket den oro ni ger uttryck för.

Nu fattades beslutet redan i höstas när klimatlagen låg i korten. Det var en kompromiss. Vi har försökt påpeka att vi är angelägna om att dels upprätthålla klimatambitionerna, så att det inte ska ske någon eftersläpning, dels att flexibiliteten ska prestera det. Det är angeläget att hålla ögonen på dessa frågor under beredningens och hanteringens gång.

Svenska biltillverkare ställde om tidigt, och de var angelägna om att man skulle bibehålla kravet till 2035. Det är bara att beklaga att det inte förefaller möjligt att göra det.

Jag svarade på Rebecka Le Moines fråga om utsläppen. Djävulen är naturligtvis i detaljerna, men ambitionen är att inte medge några utsläppsökningar genom förändringarna. Jag vet inte om Martin som är förhandlare på arbetsgruppsnivå kan säga något.

Anf. 94 Kanslirådet MARTIN LARSSON:

Jag har inte så mycket att tillägga. Målet om 100 procent ligger fast, men det delas upp i 90 procent ur avgasröret och 10 procent kompensatoriska åtgärder, varav bränslen är en åtgärd. Den bidrar med max 3 procent. Detta är beroende av hur mycket biobränsle som används i Europa, och sedan ges en kredit. Av vissa som är kritiska till detta anses det vara en gratis kredit för tillverkarna. Det är så det är upplagt.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Med avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet finns det stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi kommer till dagordningspunkt 4, Insatser för utfasning av fossila bränslen på klimatområdet efter 2030.

Anf. 96 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Herr ordförande! Även här finns det diskussionsfrågor och underlag. Regeringen avser att föra fram det resonemang som jag nu kommer att beskriva.

EU har precis, i höstas, antagit nya klimatmål till 2040 genom revideringar av den europeiska klimatlagen. Europeiska kommissionen utformar och arbetar nu med klimatramverket efter 2030. Just nu heter det post-2030 – vi får väl se om det blir Fit for 90 eller vad namnet blir. Kommissionen väntas presentera förslag rörande utsläppshandel under tredje kvartalet, det vill säga mitt i valrörelsen, och förslag om nya mål på medlemsstatsnivå, även för de flexibiliteter som kommer att ingå, under fjärde kvartalet i år, alltså närmare jul.

Regeringen verkar för att det kommande klimatramverket ska utformas så att det verkligen stärker EU:s konkurrenskraft och samtidigt möjliggör en kostnadseffektiv och samhällsekonomiskt effektiv omställning till klimatmålet för 2040, som också ska leda mot netto noll 2050 och därefter.

Vår uppfattning är att utsläppshandeln fortsatt bör stå i centrum för klimatramverket. Det finns, som ni säkert har noterat, krafter inom EU som försöker försena och minska ambitionen i klimatpolitiken, inklusive utsläppshandeln. Regeringen anser att Sverige måste fortsätta vara en stark röst för utsläppshandeln, vilket vi manifesterar på olika sätt just nu genom olika initiativ, men också för ett fortsatt starkt omställningstryck som bidrar till kostnadseffektiva utsläppsminskningar och förutsägbarhet för aktörerna.

Även här har svensk industri ett stort intresse av att Sverige fortsätter driva på. Detta skapar förutsättningar för både svensk och europeisk industri att kunna göra lönsamma investeringar i klimatomställningen. Det är genom denna omställning som vi tror att vi stärker den svenska industrins konkurrenskraft framöver.

I fråga om klimatmål på medlemsstatsnivå, som vi har nu, anser regeringen att man bör gå mot en ökad konvergens, det vill säga att skillnaderna mellan länderna vad gäller åtaganden ska vara mindre än de är under nuvarande regim. Möjligheten till flexibiliteter när det gäller hur målen ska nås kommer att vara viktig och bidrar också till kostnadseffektiviteten. Flexibiliteter mellan och inom sektorer, som har funnits och finns även nu, bör bygga vidare på de lärdomar man dragit av dagens flexibiliteter mellan

ETS och LULUCF, till exempel.

För markanvändningssektorn, det beramade LULUCF, har vi redan nu fått in några viktiga element i den europeiska klimatlagen. I linje med detta kommer regeringen att verka för att förväntningarna och därmed målet för LULUCF-sektorn post-2030 blir realistiska och att osäkerheterna i sektorn hanteras samtidigt som en hållbar och växande cirkulär bioekonomi främjas.

Ramverket bör även skapa förutsättningar för en långsiktigt ökad och hållbar produktion av livsmedel.

Permanent upptag, inte minst bio-CCS, kommer också att ingå i klimatramverket post-2030. Detta bör åstadkommas på ett sätt som skapar tillräckliga incitament för att tekniken ska kunna skalas upp och bidra till 2040-målet och det långsiktiga nettonollmålet 2050.

Slutligen ska, som ni vet, upp till 5 procent av klimatmålet 2040 kunna nås genom utsläppsminskningar genomförda utanför EU, inom ramen för Parisavtalets artikel 6-regelverk. Vi anser att artikel 6-krediter bör användas på ett sätt som verkligen bidrar till kostnadseffektivitet och förutsägbarhet, men det får inte urholka omställningstrycket i den EU-interna industrin. För att befästa EU:s roll som trovärdig klimatledare behöver artikel 6-insatserna ha hög kvalitet och miljöintegritet. Sverige har erfarenhet av att jobba med artikel 6-krediter och hoppas kunna dela med oss av den.

Anf. 97 MARKUS SELIN (S):

Tack, statssekreteraren, för redogörelsen! Jag kommer att inleda med det mer formella, och sedan avslutar jag förmodligen med några frågor.

Det formella är att detta var uppe i miljö- och jordbruksutskottet den 11 september. Det är ett tag sedan, så vi kan repetera något av innehållet i våra avvikande ståndpunkter då, som kvarstår.

Först och främst behöver den europeiska klimatlagen vila på vetenskap och klimaträttsvisa. Detta är en typisk socialdemokratisk hållning även nu.

När det gäller detta med artikel 6-insatserna, som statssekreteraren var inne på, vill vi i detta sammanhang poängtera att vi tycker att användningen av artikel 6-insatser inom ramen för Parisavtalet är problematisk och bör begränsas. I likhet med Miljömålsberedningen här i Sverige vill vi understryka att regeringen måste säkerställa att det ska röra sig om långsiktiga projekt av hög kvalitet och med miljöintegritet.

Så över till mina frågor. Vi socialdemokrater vill vara jättetydliga med vårt stöd till ETS-systemen. Detta är oerhört viktigt för svenska jobb, svensk ekonomisk tillväxt och klimatet. Jag hörde att statssekreteraren vidrörde konkurrenskraften, och detta är ju en USP, som man säger på nysvenska, en unique selling point.

Med det sagt och om vi benar lite mer i detta, vad ser regeringen för risker med att vi börjar införa denna typ av flexibiliteter även i ETS-systemen, kanske särskilt kopplat till jobb och tillväxt?

Jag har också en mer grundläggande fråga. Jag vet att statssekreteraren var inne på detta, men hon får gärna bena ut det mer. Hur ser statssekreteraren på kopplingen till just svensk ekonomisk tillväxt och svenska jobb? Klimatarbetet behöver vi knappt kommentera, för vi vet att det går åt fel håll i detta sammanhang.

Det var mina frågor. Jag kanske återkommer.

Anf. 98 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Även vi tycker att inkluderingen av de internationella krediterna är problematisk, så vi skulle egentligen vilja stryka hela det sista stycket och göra om det.

Den avvikande ståndpunkt som jag därmed vill anmäla är att vi anser att inkluderandet av internationella krediter för att uppnå klimatmålen är problematiskt. Om de över huvud taget ska tillgodoräknas är det av största vikt att de inte inkluderas i ETS då detta undergräver hela utsläppshandeln.

Vidare anser vi att avfallshantering bör inkluderas i ETS och vara en viktig komponent inom klimatpolitiken efter 2030.

Anf. 99 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag skulle vilja inleda med några frågor.

När det gäller LULUCF nämndes att man hade fått lite gehör eller nått framgång. Min fråga är: I vilken form har Sveriges regering haft inflytande? Vad är det man har uppnått här?

Det nämndes också att det skulle bli mer realistiskt, om jag inte hörde fel. Då är frågan vad som bedöms vara realistiskt i detta sammanhang.

Det finns också ett litet stycke om bio-CCS för permanenta upptag. Det finns andra former av permanenta upptag som är mycket mer beprövade och kostnadseffektiva, nämligen urskogar. Hur ser regeringen på att i stället skydda de sista ur- och naturskogarna och också göra en stor klimatvinst där och på att presentera och gå fram med massiva satsningar gällande naturbaserade klimatlösningar?

Jag inväntar svar på dessa frågor, och sedan kommer jag också att anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 100 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Även vi har tidigare haft avvikande ståndpunkter både i miljö- och jordbruksutskottet och här i EU-nämnden, som vi fortfarande står fast vid. Jag kan nämna några saker därifrån.

Vi tycker att EU:s klimatambitioner måste skärpas och att det krävs utsläppsminskningar i närtid. Vi ställer oss inte bakom målet om 90 procents minskning till 2040, som man har enats om, utan hade velat se ett mål om näranollutsläpp till 2040.

Vi framhåller också behovet av en rättvis klimatpolitik och att det behöver ske skyndsamma satsningar på förnybar energi.

Vi tycker inte heller att man borde inkludera Parisavtalets artikel 6 som en flexibilitet som en del i att nå näranollutsläpp till 2040. Vi tycker inte att det ska finnas flexibilitet mellan LULUCF, ESR och ETS så att upptag i växande skogar kan kompensera för fossila utsläpp. Vi tycker att EU borde öka målsättningen till 2040 om att stärka kolsänkan i skog och mark. Otillräckliga nationella åtgärder inom EU:s regelverk för att minska utsläppen till 2040 bör inte längre vara möjliga att kompensera med ökad kolinlagring i naturen.

När det gäller bioekonomin vill vi understryka att det är nödvändigt att uttag av skogsråvara sker på ett hållbart sätt som inte försämrar tillståndet för den biologiska mångfalden. Vi ser inte det svenska skogsbruket som hållbart i dag.

Jag vill också tillägga att vi anser att EU behöver upprätta en utsläppsbudget för att begränsa de kumulativa utsläppen i närtid och fram till 2040.

2025/26:30
13 mars

Anf. 101 MARTIN KINNUNEN (SD):

Från SD:s sida vill vi understryka att skrivningen om livsmedelsproduktion är väldigt bra. Vi står bakom detta, såklart.

Detta är en diskussion kring långsiktiga frågor. Samtidigt händer det saker i vår omvärld som påverkar på olika sätt. En fråga är om man förväntar sig att länderna även ska diskutera kortsiktiga åtgärder, med anledning av de utbudsstörningar som inträffat i världen när det gäller olika typer av råvaror och insatsvaror.

Ett inspel från SD:s sida är att det är önskvärt att lyfta frågan om gödselmedel och CBAM och den möjlighet att undanta vissa produkter som finns i artikel 27a. Lantbruket möter redan nu kraftigt ökade kostnader för gödselmedel till följd av kriget, och ett sätt att mildra detta är att undanta dessa produkter från CBAM. Det är ett inspel från SD:s sida.

Anf. 102 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Jag uppfattar delvis att tiden har runnit ut för vissa av de ställningstaganden som beskrivs i och med att förändringarna i klimatlagen beslutades i höstas.

ETS är vi väldigt angelägna om. Statsministern har i dag tillsammans med sina motsvarigheter från Finland, Portugal och Spanien skickat in ett brev om vaktslående om ETS-systemet – att det ska finnas kvar. Även andra initiativ håller på att förberedas och har delvis gått in. Sedan finns det också motinitiativ från den andra sidan, de som inte är riktigt lika förtjusta i ETS. Detta kommer också att behandlas vid Europeiska rådet nästa vecka på något sätt – jag vet inte om ni pratat med Christian Danielsson om det.

Vad gäller flexibiliteterna är beslutet i klimatlagen att flexibiliteter ska tillåtas som en del av målen inför 2040 men inte att detta nödvändigtvis ska vara en del av ETS. Sverige verkar för att det inte ska bli en del av ETS, utan flexibiliteterna, som baserar sig bland annat på artikel 6 i Parisavtalet, ska ligga vid sidan av ETS som en delkomponent i hela paketet. Detta tror jag besvarar även Anna Lasses fråga.

Bio-CCS är en del. Det finns naturligtvis möjligheter att suga upp koldioxid ur luften på andra sätt i stället för att stoppa ned den i jorden. Man kan använda den också – det är en annan variant. Det pågår fortfarande arbete med nya områden som regeringen vill skydda. Men ambitionsnivån är kanske inte riktigt lika hög som den som Miljöpartiet skulle vilja se.

Till Martin Kinnunen vill jag säga – vi pratade om detta även i går i miljö- och jordbruksutskottet – att vi håller på att analysera vilka möjligheter översynen av CBAM och artikel 27a innebär. Det är uppenbarligen ännu inte riktigt tydligt vad tanken är att man ska kunna undanta och på vilket sätt det ska ske.

Anf. 103 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag ska försöka vara kortfattad när det gäller vår avvikande ståndpunkt. Jag får också tacka för svaren.

Skyddsarbetet är ju rejält neddraget. Vi förlorar nu mycket ur- och naturskogar i en takt som vi inte har sett tidigare. Att senare försöka kompensera för detta rent ekologiskt kommer att kosta väldigt mycket mer. Det mest kostnadseffektiva vore förstås att använda de sista ur- och naturskogar vi har för både naturnytta och klimatnytta.

Det vi skulle vilja säga om kommissionens förslag är att vi tycker att det som sägs om utsläppsminskningar till 2040 är för svagt. Vi skulle vilja se mål om klimatpositivitet till 2040, varav 95 procents utsläppsminskning. Vi skulle vilja se mål som helt enkelt styr för att mer växthusgaser ska tas bort ur atmosfären än vad som släpps ut.

I sammanhanget, när vi talar om vad som är realistiskt och inte, vill vi understryka det realistiska i att tro att vi kan bygga ett säkert EU och en bra konkurrenskraft i en värld som är 2–3 grader varmare.

Vi anser också att regeringen inte borde välkomna artikel 6 utan fokusera på att minimera detta. Om artikel 6 ska användas ska åtgärderna inte kunna räknas av mot EU:s utsläppsmål. Vi anser också att ett 2040-mål behöver vara tydligt och peka på vikten av att öka EU:s kolsänka, att det krävs snabbt upptag i skog och mark och att vi ser det som problematiskt att regeringen försöker underminera och urvattna LULUCF och lagstiftningen.

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Stärka EU:s strategiska samarbete inom global miljödiplomati: stärka partnerskap och vetenskapsdrivet engagemang i en föränderlig geopolitisk värld.

Anf. 105 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Ordförandeskapet har också aviserat en diskussionspunkt om det som precis sades, alltså hur EU kan stärka sin strategiska roll i den globala miljödiplomatin. Det är också en diskussion som har varit efter COP i höstas när det gäller den europeiska ställningen i klimatdiplomatin. Detta går alltså hand i hand.

Ordförandeskapets not lyfter särskilt fram EU:s och FN:s roll i andra viktiga förhandlingsprocesser. Inom detta finns det globala plastavtalet, havspakten och avtalet om biologisk mångfald.

Först och främst vill regeringen understryka vikten av att EU behöver visa vägen i klimatförändringarna. Biologisk mångfald och föroreningarna måste hanteras samlat. Det räcker inte att bara Sverige eller bara EU gör det, utan vi måste göra det alla tillsammans.

En integrerad ansats skapar förutsättningar för en mer effektiv grön omställning. Det stärker också motståndskraften, främjar innovationen och ökar den långsiktiga konkurrenskraften. Det leder naturligtvis också till bättre förutsättningar för svensk beredskap och säkerhet.

EU bör fortsätta att stå upp för vetenskapliga bedömningar, som S var inne på, som grund för policybesluten. Regeringen instämmer i att EU med sin utvecklade regleringsmässighet och vetenskapliga infrastruktur är väldigt väl positionerat för att bidra till att forma den globala kunskapsbasen. Det gör man ju också på olika sätt.

Regeringen föreslår att Sverige fortsatt ska uttrycka starkt stöd för den sittande generalsekreterarens reforminitiativ FN80, som han har tagit nu i slutet av sin ämbetsperiod, och verka för ett relevant, samordnat och effektivt FN och att hela FN-systemet ska omfattas av reformarbetet och inte bara enskilda FN-organ, samtidigt som det normativa mandatet värnas och beslut genereras på landnivå. Det förväntas också att den pågående analysen ska ta ett brett grepp om de globala miljörämverken och miljöfrågorna inom FN, snarare än att begränsas till analys av enskilda FN-organ – detta för att säkerställa att miljöarbetet verkligen integreras systemövergripande.

Fokus på effektivisering får inte ske på bekostnad av FN:s roll som normativ organisation. Att stärka multilateralismen genom att värna tydliga mandat, normativa funktioner och FN-stadgans grundläggande principer är fortsatt centralt i Sveriges vision för ett reformerat FN.

I globala förhandlingsprocesser är det viktigt att EU fortsätter att vara drivande och visar upp en enad front. Låt mig särskilt nämna några områden. Det första är de globala plastförhandlingarna, som nu kommer att dras igång igen. Där bör EU verkligen lyfta fram de möjligheter som kan skapas med ett globalt avtal och bygga argumentation genom att peka på möjligheter till tekniska lösningar som bättre reflekterar ekonomiska aspekter som är realitet för många av de oljeproducerande länderna.

EU bör också fortsatt vara en drivkraft i genomförandet av Kunming–Montreal-avtalet för biologisk mångfald. En fördjupad vetenskaplig dialog kan bidra till att stärka partnerskap, inte minst med näringslivet, vilket också bidrar till handlingskraft inom miljödiplomatin.

Slutligen vill jag nämna EU:s havspakt, som presenterades i juni, där EU har visat en tydlig ambition inom miljödiplomati och internationellt havsmiljöarbete. Vikten av gränsöverskridande samarbete är särskilt tydlig när det gäller havet.

Anf. 106 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar för föredragningen. En hel del låter bra. Man känner inte riktigt igen sig när man ser en del av den nationella politiken när det gäller just miljöfrågorna. Bland annat nämndes Kunming–Montreal-avtalet, där den svenska regeringen genom Romina Pourmokhtari var på plats, höll fina tal och lovade brett. Också i regeringens budget lovade man att man skulle ta fram en NBSAP. Till slut kom den, men den var två år försenad och innehöll ingenting nytt. Det är en stor missad chans. Jag tror att Sverige verkligen skulle tjäna på att göra sådana här utbyten.

Givarbasen måste breddas, och EU behöver driva på för att fler ger mer, säger statssekreteraren. Vad menas med detta? Ska hela klimatfrågan och det som gäller biologisk mångfald vila på filantropi, eller tänker man sig att MFF också ska ha med sig detta? Om EU förhandlar på FN-toppmöten och ställer sig bakom väldigt ambitiösa natur- och miljömål och klimatmål vore det ju rimligt att det också finns finansiering, inte att man förlitar sig enbart på filantropi.

Anf. 107 MARKUS SELIN (S):

Ordförande! På miljö- och jordbruksutskottet i går förde Miljöpartiet fram en klok synpunkt – jag tror att de har fört fram den tidigare också –

om kopplingen mellan säkerhet och motståndskraft. Vi vill bara uttrycka vår sympati för sådana uttryck.

Anf. 108 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Jag nämnde också beredskapsfrågan och att detta har stor betydelse för möjligheten att ha en god beredskap.

Ordet ”filantropi” nämndes här. Det vi menar, och det har också varit uppenbart i de förhandlingar som EU för, är att andra länder ska bidra mer i arbetena på miljö- och klimatsidan. EU-länderna bidrar jämförelsevis mycket till insatser också i andra delar av världen. På COP var det stor diskussion om detta.

De länder som uppfattar att de bör få pengar är betydligt fler än de som anser att de behöver bidra. Eftersom vi gemensamt har sett till att världen hamnat i den situation där vi befinner oss tycker EU-länderna att det finns skäl att fördela insatserna mer rättvist. Det handlar alltså inte om filantropi.

Anf. 109 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Statssekreteraren får säga ifrån om jag har missförstått det hela. Men har man alltså tänkt att EU:s långtidsbudget ska vara ett bra forum för att skaka fram de pengar det handlar om?

Anf. 110 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Nej, det är inte i första hand EU:s långtidsbudget. EU har tagit på sig åtaganden och är pådrivande för åtaganden inom ramen för de olika internationella förhandlingarna. Man har accepterat de överenskommelser som har kommit fram.

EU:s idé är att bördorna ska fördelas rättvisare också när det gäller andra länder.

Nu får jag en fusklapp där det står att det fortfarande förhandlas om MFF. Det finns ju tydliga miljömål i MFF. Vi hoppas naturligtvis att de insatserna ska kunna öka, men det är inte i första hand detta som avses här.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar då att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi är på dagordningspunkt 6, Slutsatser om EU:s bioekonomistrategi.

Anf. 112 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Vid mötet på tisdag är avsikten att rådet ska godkänna slutsatser om EU:s bioekonomistrategi. De presenterades den 27 november förra året.

Bioekonomi är en viktig fråga för Sverige. Vi är stora aktörer. Den är central i klimatarbetet samtidigt som den bidrar till ekonomisk tillväxt, sysselsättning, konkurrenskraft, miljönytta, regional utveckling och landsbygdsutveckling. Den är också viktig för försörjningstrygghet och motståndskraft på olika sätt. Den bidrar också till minskad sårbarhet och ökad beredskap. Dessutom har den cirkulära ekonomin en central roll i bioekonomin.

Vi hade från Sveriges sida höga förväntningar inför EU:s reviderade bioekonomistrategi. Det var glädjande att den utformades på ett sätt som vi kunde välkomna.

Sedan Cypern tog över ordförandeskapet den 1 januari har ett intensivt arbete pågått med att ta fram rådsslutsatser i miljørådet. För regeringen har det varit viktigt att rådsslutsatserna är i linje med de svenska prioriteringarna för bioekonomi och EU:s arbete på området. Det inkluderar prioriteringar som regelförenkling och kostnadseffektivitet samt att strategin och dess åtgärder inte ska leda till ökad detaljreglering, fler administrativa bördor eller ytterligare reglering av sektorer som får och vill använda olika typer av biomassa.

Det har varit viktigt att skillnaderna mellan länder – de är ju stora – också beaktas och värnas. Under förhandlingarna har det varit tydligt att synen på bioekonomi skiljer sig mellan medlemsstaterna, inte minst när det gäller synen på hållbarhetskriterier och den så kallade kaskadprincipen.

Regeringen anser att slutsatserna kunde ha varit bättre än de är. Samtidigt konstaterar regeringen att vi har fått igenom de viktigaste skrivningarna i de mest kritiska frågorna. Mot denna bakgrund avser regeringen att godkänna de framlagda rådsslutsatserna.

Anf. 113 MARKUS SELIN (S):

Ordförande! Vi har från Socialdemokraterna ingen annan uppfattning än att vi ska godkänna detta. Men jag vill göra ett viktigt tillägg. Det är för få som talar om biogas. Vi socialdemokrater vill lyfta fram biogasens potential, så att detta även blir fört till protokollet. Det är ett smart bränsle.

Anf. 114 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Vi har tidigare haft en avvikande ståndpunkt i det här ärendet, och vi står fast vid den.

Anf. 115 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Det är alltid svårt att fatta sig kort när man kommer in på sådana här frågor. Vi har också en avvikande ståndpunkt som vi står fast vid.

Låt mig ställa en nyfiken fråga. Man talar om regelförenkling och liknande. Vad finns det för garantier att uttaget av resurser i bioekonomin – för Sveriges del handlar det mycket om skogen – ska gå hand i hand med restaureringslagen och de krav och åtaganden som vi har att förhålla oss till internationellt? Jag syftar på Kunming–Montreal-avtalet och så vidare. Har det gjorts någon ekonomisk bedömning när det gäller hur vi kan förädla våra bioresurser, alltså vår skogs värde?

I en jämförelse inom EU ligger Sverige långt ned, på 18:e plats, vad gäller tillförd ekonomisk nytta per hektar. Det är ju för att vi satsar mycket på att göra vår skog till pappersmassa.

Hur skulle den här strategin kunna se till att vi faktiskt också får ut bättre ekonomi från vår skog?

Anf. 116 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Herr ordförande! Jag lämnar över till min bisittare, departementssekreterare Linda Reinholdsson från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, som är expert på frågorna och den som har förhandlat om den här frågan.

Anf. 117 Departementssekreterare LINDA REINHOLDSSON:

När det gäller riskerna för att bioekonomin skulle utarma miljön kan jag säga att bioekonomin följer det regelverk kopplat till hållbarhet som finns beslutat i dag. Vi ser ett effektivt genomförande av den lagstiftningen, och på så sätt säkras hållbarhet.

Jag kan också lyfta fram att välmående och livskraftiga ekosystem är det som möjliggör bioekonomins utveckling.

Det finns också en stark växelverkan mellan bioekonomin och den cirkulära ekonomin. Genom insatser för cirkularitet, vilket är en del av strategin och något som vi också har lyft upp som en central del av bioekonomin, kan vi göra mer med mindre resurser.

Jag hoppas att det besvarade frågan, i alla fall delvis.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor.

Anf. 119 Statssekreterare HELENA DYRSSEN:

Jag har ingen övrig fråga att ta upp.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi så hemskt mycket för deltagande vid dagens sammanträde med EU-nämnden och önskar lycka till.

Vi önskar trevlig helg, när den kommer.

§ 1 Utrikesfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	2
Anf. 7 ANNA LASSES (C).....	3
Anf. 8 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	3
Anf. 9 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	4
Anf. 10 REBECKA LE MOINE (MP).....	4
Anf. 11 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 13 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	5
Anf. 14 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	7
Anf. 15 ANNA LASSES (C).....	8
Anf. 16 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	8
Anf. 17 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	8
Anf. 18 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	10
Anf. 19 ANNA LASSES (C).....	10
Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP).....	11
Anf. 21 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	11
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 23 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	11
Anf. 24 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	11
Anf. 25 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	12
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 27 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	12
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	12
§ 2 Transport-, telekommunikations- och energifrågor	13
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 30 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	13
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 32 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	13
Anf. 33 ANNA LASSES (C).....	15
Anf. 34 ÅSA ERIKSSON (S)	15
Anf. 35 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	16

Anf. 36 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	16
Anf. 37 REBECKA LE MOINE (MP).....	17
Anf. 38 ANNA LASSES (C).....	17
Anf. 39 ÅSA ERIKSSON (S)	17
Anf. 40 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	18
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 42 ÅSA ERIKSSON (S)	18
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 44 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	18
Anf. 45 ÅSA ERIKSSON (S)	19
Anf. 46 REBECKA LE MOINE (MP).....	19
Anf. 47 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	20
Anf. 48 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	20
Anf. 49 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 50 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	21
Anf. 51 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 52 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	21
Anf. 53 ORDFÖRANDEN.....	21
§ 3 Allmänna frågor.....	22
Anf. 54 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 55 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	22
Anf. 56 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 57 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	22
Anf. 58 MATILDA ERNKRANS (S).....	23
Anf. 59 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	23
Anf. 60 ANNA LASSES (C).....	23
Anf. 61 REBECKA LE MOINE (MP).....	24
Anf. 62 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	25
Anf. 63 ANNA LASSES (C).....	26
Anf. 64 MATILDA ERNKRANS (S).....	26
Anf. 65 REBECKA LE MOINE (MP).....	26
Anf. 66 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	27
Anf. 67 ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 68 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	27
Anf. 69 ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 70 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	27
Anf. 71 ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 72 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	28
Anf. 73 MATILDA ERNKRANS (S).....	29
Anf. 74 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	30
Anf. 75 REBECKA LE MOINE (MP).....	30
Anf. 76 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	30
Anf. 77 MATILDA ERNKRANS (S).....	31
Anf. 78 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 79 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	32

Anf. 80	ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 81	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	32
Anf. 82	REBECKA LE MOINE (MP).....	32
Anf. 83	ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 84	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	32
§ 4	Miljöfrågor	33
Anf. 85	ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 86	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	33
Anf. 87	ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 88	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	33
Anf. 89	MARKUS SELIN (S).....	34
Anf. 90	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	35
Anf. 91	ANNA LASSES (C).....	35
Anf. 92	REBECKA LE MOINE (MP).....	35
Anf. 93	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	35
Anf. 94	Kanslirådet MARTIN LARSSON	35
Anf. 95	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 96	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	36
Anf. 97	MARKUS SELIN (S).....	37
Anf. 98	ANNA LASSES (C).....	37
Anf. 99	REBECKA LE MOINE (MP).....	38
Anf. 100	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	38
Anf. 101	MARTIN KINNUNEN (SD)	38
Anf. 102	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	39
Anf. 103	REBECKA LE MOINE (MP).....	39
Anf. 104	ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 105	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	40
Anf. 106	REBECKA LE MOINE (MP).....	41
Anf. 107	MARKUS SELIN (S).....	41
Anf. 108	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	41
Anf. 109	REBECKA LE MOINE (MP).....	42
Anf. 110	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	42
Anf. 111	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 112	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	42
Anf. 113	MARKUS SELIN (S).....	43
Anf. 114	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	43
Anf. 115	REBECKA LE MOINE (MP).....	43
Anf. 116	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	43
Anf. 117	Departementssekreterare LINDA REINHOLDSSON	43
Anf. 118	ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 119	Statssekreterare HELENA DYRSSEN	44
Anf. 120	ORDFÖRANDEN.....	44